

Вільям Шекспір

СОНЕТИ

переклад

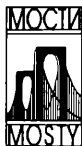
Осгана Тарнавського

WILLIAM SHAKESPEARE

SONNETS

translated into Ukrainian by

OSTAP TARNAWSKY

MOSTY
PHILADELPHIA
1997

ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР

СОНЕТИ

з англійської переклав

ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ

МОСТИ
Філадельфія
1997

MOSTY

6509 Lawnton Avenue
Philadelphia, PA 19126-3745

© Maxim Tarnawsky 1997
ISBN 1-9656983-0-0

Library of Congress Catalog Card Number: 97-93165

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission of the copyright owner.

Printed in the United States

Остап Тарнавський

About the Translator

Ostap Tarnawsky (Tarnavs'kyi) was born on May 3, 1917 in Lviv, Ukraine and died on September 19, 1992 in Philadelphia, USA. He is the author of eleven books in Ukrainian—poetry, short stories, essays, memoirs, and a history of the United Ukrainian American Relief Committee. His unpublished Ph.D. dissertation was a comparative study of T. S. Eliot and the Ukrainian poet Pavlo Tychyna.

Слово про перекладача

Остап Тарнавський цікавився творчістю Шекспіра ще від молодих своїх років. Перша друкована його книжка — це була не збірка поезій чи оповідань, а зредагована ним багатоілюстрована книжечка-програма до першої української вистави “Гамлета” у Львівському Оперному Театрі 21 вересня 1943 року. Про цю прем'єру написав він пізніше і більшу документальну статтю, що була надрукована в журналі *Сучасність* (“Гамлет на українській сцені”, *Сучасність*, жовтень 1973, с.68-94).

Сонети Шекспіра почав перекладати десь у пізніх 1950-х роках. Перші два переклади (Сонети CIV і CXVI) були надруковані вперше у мюнхенській *Українській літературній газеті* в квітні 1959 року. В Остаповій збірці поезій *Самотнє дерево*, що появилася 1960 року, включені чотири сонети Шекспіра: XVIII, CIV, CXVI і CXXX. Пізніше друкувалися ще сонети: XCI (*Нові дні*, Торонто, листопад 1990), I, XXIX, LXVI (*Всесвіт*, Київ, серпень-вересень 1996).

В англомовному дослідженні Орисі Прокопів, в книжці про українські переклади Шекспірових сонетів¹, можна знайти детальний стилістичний аналіз чотирьох Остапових перекладів, а саме тих, що були включені у збірку *Самотнє дерево*. Ось як дослідниця характеризує Остапові переклади у своїх висновках на сторінці 316 своєї книжки:

“Чотири переклади Тарнавського виявляють вірність цього перекладача стилеві і змістові оригіналу. Хоч сонети Тарнавського поділені на катрени, перекладач тримається точно основного логічного, синтаксичного і формального задуму оригінальних сонетів. Шекспірівські риторичні фігури, образівість і схеми образів включені правильно й успішно. Переклади Тарнавського виявляють легкість композиції і мову позначену ясністю. Сонети CIV і CXVI у перекладі цього перекладача є особливо високоякісним досягненням метемпсихозу і є неперевершені не тільки своєю стилістичною і контекстуальною точністю, але і своїм естетичним враженням.”

Повний переклад усіх Шекспірових сонетів довершив Остап Тарнавський літом 1992 року. В листі з датою 18 серпня 1992 року до Олега Микитенка, редактора журналу *Всесвіт* у Києві, він писав: “Я саме викінчив повний переклад сонетів Шекспіра... Це, правда, не перший переклад, бо вже є два: Паламарчука² і Костецького³. Але Шекспір своєрідний, а переклад Паламарчука поетизований, тоді як — на мою думку — мова Шекспіра більше ділова, як у ”бізнесмена“; Костецький знову натворив стільки новотворів, щоб тільки були односкладові слова. В англійській мові цих односкладових слів велика кількість ... то ж переклад з англійської на українську, ще й віршів, а то такого виміряного і метричного, як сонет, трохи складна справа.

Я бажав віддати головно думку Шекспіра так, як вона в нього репрезентована його мовою, з підкресленням того слова, чи тих слів, що головно репрезентують цю думку. Не знаю, чи мені це вдалось...”⁴

*
* *

Остап Тарнавський народився 3 травня 1917 року у Львові. Вчився у Львівській Академічній гімназії, на філологічному відділі Львівського університету, потім у Львівській Політехніці. В час війни працював журналістом у щоденнику *Львівські вісті*. Від 1944 року жив на еміграції в Австрії, від 1949 року — у США. В Австрії студіював інженерію в Грацу, в Америці здобув магістерський диплом бібліотекознавства, а 1976 року — докторат філософії в Українському Вільному Університеті в Мюнхені. Працював службовиком Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, журналістом, а згодом — довгі роки професійним бібліотекарем, керівником каталогізаційного відділу бібліотеки Комунального Коледжу у Філядельфії з рангою доцента. Помер у Філядельфії 19 вересня 1992 року.

Остап Тарнавський є автором збірок поезій *Слова і мрії* (1948), *Життя* (вінок сонетів, 1952), *Мости* (1956), *Самотнє дерево* (1960), *Сотня сонетів* (1984), *Зібрані*

вірші (1992), книжки новел і нарисів *Камінні ступені* (1979), літературознавчих есе *Подорож поза відоме* (1965) і *Туга за мітом* (1966), спогадів *Літературний Львів, 1939-1944* (1995), історії Злученого Українського Американського Допомогового Комітету *Брат братові* (1971) і недрукованої докторської дисертації *Т.С. Еліот і Павло Тичина* (1976).

Переклади сонетів друкуються в останній авторській редакції, з кількома дрібними поправками наявних помилок. Для сонетів XX і LXIV існують два варіанти перекладу; попередні варіанти включені в додаток. Шекспірові сонети — за визначенням одного із дослідників, — це “найбільша загадка англійської, а можливо і світової літератури”⁵. Існує багато різних видань, коментарів, досліджень. Англійський текст у нашому виданні — це текст сучасного стандартного академічного видання Єйлського університету.⁶

Видання це появляється для відзначення 80-ої річниці з дня народження Остапа Тарнавського, що припадає 3 травня 1997 року.

Марта Тарнавська

Шекспірові сонети

---

1. *The Ukrainian Translations of Shakespeare's Sonnets: A Stylistic Analysis*. By Orysia Prokopiw. Ottawa: University of Ottawa Press & Gateway Publishers, 1976. (University of Ottawa Ukrainian Studies, no. 2) 334 с.
2. *Вільям Шекспір. Сонети*. Переклад з англійської Дмитра Паламарчука. Київ: Дніпро, 1966. 194 с.
3. *Шекспірові сонети*. В перекладі Ігоря Костецького. Мюнхен: На горі, 1958. 254 с. іл. (Серія "Для аматорів").
4. Копія листа зберігається в архіві Остапа Тарнавського.
5. *Shakespeare's Sonnets: The Problems Solved*. A modern edition, with prose versions, introduction and notes by A.L. Rowse. 2d ed. London: Macmillan, 1973. [ix].
6. *Shakespeare's Sonnets*. Ed. by Edward Bliss Reed. New Haven: Yale University Press, © 1923. 5th printing, 1961. (The Yale Shakespeare).

I.

From fairest creatures we desire increase,
That thereby beauty's rose might never die,
But as the riper should by time decease,
His tender heir might bear his memory:
But thou, contracted to thine own bright eyes,
Feed'st thy light's flame with self-substantial fuel,
Making a famine where abundance lies,
Thyself thy foe, to thy sweet self too cruel.
Thou that art now the world's fresh ornament
And only herald to the gaudy spring,
Within thine own bud buriest thy content
And, tender churl, mak'st waste in niggarding.
Pity the world, or else this glutton be,
To eat the world's due, by the grave and thee.

I.

З рясних створінь чекаємо зростання,
Тому краси троянда не помре:
Як зрілу час зведе на завмирання,
Про неї пам'ять свіжа парость шле.
А ти, завіривши своїм очам,
Годуєш свій вогонь своїм пальним:
Де був достаток, вносиш голод там,
І сам собі ти ворогом страшним.
І ти, що — мов нова оздоба світу,
Єдиний вісник пишної весни —
Ще в бруньці нищиш суть свою розгріту,
Марнуєш, ніжний скнаро, талани.
Жаль світа! бо несеш ти, далебі,
Те, що для світа мав, у гріб, собі.

II.

When forty winters shall besiege thy brow,
And dig deep trenches in thy beauty's field,
Thy youth's proud livery, so gaz'd on now,
Will be a tatter'd weed, of small worth held:
Then being ask'd where all thy beauty lies,
Where all the treasure of thy lusty days,
To say, within thine own deep-sunken eyes,
Were an all-eating shame and thriftless praise.
How much more praise deserv'd thy beauty's use,
If thou couldst answer 'This fair child of mine
Shall sum my count, and make my old excuse,'
Proving his beauty by succession thine!
This were to be new made when thou art old,
And see thy blood warm when thou feel'st it cold.

II.

Як сорок зим пригне твою брову,
Краси твоєї поле зборознить —
Твоєї юні стрійну рясноту
Замінить у лахміття без ціни.
То як спитають, де твоя краса,
де скарби всі твоїх мужатих днів,
В очах запалих відповідь сумна
І стид хвалитись тим, що пережив.
Та більш похвально ти красу зужив,
Як можеш відказать: “ось це мій син,
Хай розчислиться він як я прожив,”
Красу від мене успадковив він.
Й тебе відмолодить це в старості твоїй
І кров зогріє, хоч і холод в ній.

21 жовтня 1991

III.

Look in thy glass, and tell the face thou viewest
Now is the time that face should form another;
Whose fresh repair if now thou not renewest,
Thou dost beguile the world, unbless some mother.
For where is she so fair whose unear'd womb
Disdains the tillage of thy husbandry?
Or who is he so fond will be the tomb
Of his self-love, to stop posterity?
Thou art thy mother's glass, and she in thee
Calls back the lovely April of her prime:
So thou through windows of thine age shalt see,
Despite of wrinkles, this thy golden time.
But if thou live, remember'd not to be,
Die single, and thine image dies with thee.

III.

Поглянь у дзеркало й скажи: лице,
Що бачиш, потребує інший вид,
Віднови свіжої; не зробиш це,
Обманиш світ і мамі зробиш встид.
Та де тій до краси, що матка в ній
Не пишнилась би засівом твоїм?
Хто так дурний, щоб стати гробом тій
Самотності, де смерть нащадкам всім?
Ти мамі відбитка, в тобі й вона
Згадає квітень любої весни,
І бачиш ти крізь вік свого вікна
Йде в зморцках час твоєї старини.
Якщо живеш, щоб згадки не знайти,
Самотній вмри, твій образ вмре, як ти.

5 травня 1992

IV.

Unthrifty loveliness, why dost thou spend
Upon thyself thy beauty's legacy?
Nature's bequest gives nothing, but doth lend,
And being frank, she lends to those are free:
Then,auteous niggard, why dost thou abuse
The bounteous largess given thee to give?
Profitless usurer, why dost thou use
So great a sum of sums, yet canst not live?
For having traffic with thyself alone,
Thou of thyself thy sweet self dost deceive:
Then how, when Nature calls thee to be gone,
What acceptable audit canst thou leave?
Thy unus'd beauty must be tomb'd with thee,
Which used, lives th' executor to be.

IV.

Змарнована красо, чом тратиш ти
Для себе ту вродливу спадщину,
Що можна лиш її позичити
В природи на життєву довжину?
Тож, гарний скнаро, чом же ти зловжив
Ту щедрість, дану, щоб передавать,
Позичнику невдячний, чом зужив
Багато сум й не можеш протривать?
Рахуючись з собою тільки, ти
Обман наводиш тій красі й собі;
Коли Природа кликне відійти,
Яку розплату лишиш по собі?
Красу твою замкнуть з тобою в гріб
Що спадкочемцю передати слід.

20 травня 1992

V.

Those hours, that with gentle work did frame
The lovely gaze where every eye doth dwell,
Will play the tyrants to the very same
And that unfair which fairly doth excel;
For never-resting time leads summer on
To hideous winter, and confounds him there;
Sap check'd with frost, and lusty leaves quite gone,
Beauty o'ersnow'd and bareness everywhere:
Then, were not summer's distillation left,
A liquid prisoner pent in walls of glass,
Beauty's effect with beauty were bereft,
Nor it, nor no remembrance what it was:
    But flowers distill'd, though they with winter meet,
    Leese but their show; their substance still lives sweet.

V.

Години, що ласкаво вклали в рами
Той любий вигляд, радість для очей,
Дають тиранам вдіяти те саме,
Та споганить лиш більшість із речей.
Бо неспокійний час відводить літо
В огидну зиму та угробить там,
Сік заморозить, листя снігом збито,
Красу замінить повна нагота.
Та дистиляція літня лишила
Той плин, що наче в'язень в мурах скла;
Самий ефект — краса його зродила,
Та там про неї й згадки вже нема.
Бо квіти дистильовані в зимі — не те,
Зник їхній вигляд, лиш субстанція живе.

22 травня 1992

VI.

Then let not winter's ragged hand deface
In thee thy summer, ere thou be distill'd:
Make sweet some vial; treasure thou some place
With beauty's treasure, ere it be self-kill'd.
That use is not forbidden usury,
Which happies those that pay the willing loan;
That's for thyself to breed another thee,
Or ten times happier, be it ten for one;
Ten times thyself were happier than thou art,
If ten of thine ten times refigured thee:
Then what could death do, if thou shouldst depart,
Leaving thee living in posterity?
Be not self-will'd, for thou art much too fair
To be death's conquest and make worms thine heir.

VI.

Не дай спотворити руці зими
У тобі літо через дестиллят,
Якусь плящину люблену візьми
І заховай красу в ній, скарб від втрат.
Не заборонено зробити це
Та ущасливить тих, хто платить довг,
Як виплекати другого себе
Вдесятеро щасливішим готов;
Вдесятеро щасливішим ніж ти,
Та в десяти ще й відбитках твоїх;
Коли тобі прийдеться відійти,
Що смерть? Залишаться вони в живих.
Не будь свавільний, красню, смерть здолай,
Своє потомство в хробах не лишай!

25 травня 1992

VII.

Lo! in the orient when the gracious light
Lifts up his burning head, each under eye
Doth homage to his new-appearing sight,
Serving with looks his sacred majesty;
And having climb'd the steep-up heavenly hill,
Resembling strong youth in his middle age,
Yet mortal looks adore his beauty still,
Attending on his golden pilgrimage;
But when from highmost pitch, with weary car,
Like feeble age, he reeleth from the day,
The eyes, 'fore duteous, now converted are
From his low tract, and look another way:
    So thou, thyself outgoing in thy noon,
    Unlook'd on diest, unless thou get a son.

VII.

Поглянь на схід, коли ласкаве світло
Горіючу підносить голову;
В усіх лице пошаною розквітло,
Вітаючи величність цю святу.
Доскочивши небесного зеніту,
Як молодість міцна середній вік,
Красу похвальним зором-злотом шиту
В цій прощі стріне смертний чоловік.
Коли із цих вершин в старій кареті,
Як кволий вік, покотиться в цих днях,
То очі, що захоплювались в злеті,
Відвернуться шукати інший шлях.
Дійшов свого полудня ти й вершин,
Й незнаний вмреш, хіба що в тебе син.

27 травня 1992

VIII.

Music to hear, why hear'st thou music sadly?
Sweets with sweets war not, joy delights in joy:
Why lov'st thou that which thou receiv'st not gladly,
Or else receiv'st with pleasure thine annoy?
If the true concord of well-tuned sounds,
By unions married, do offend thine ear,
They do but sweetly chide thee, who confounds
In singleness the parts that thou shouldst bear.
Mark how one string, sweet husband to another,
Strikes each in each by mutual ordering;
Resembling sire and child and happy mother,
Who, all in one, one pleasing note do sing:
Whose speechless song, being many, seeming one,
Sings this to thee: 'Thou single wilt prove none.'

VIII.

Ти музика, то чом сумний із нею,
З солодким солод, з радістю радій.
Ти любиш те, що не несе трофею,
Радієш тим, що в тебе лиходій.
Якщо гармонія співзвучних тонів,
В подружній злуці, вухо рве твоє,
Це докір лиш тобі, бо ти поронив
У парубоцтві те, що в тебе є.
Глянь, як одна струна — господар хати,
Вдаря одна в одну під спільний зов,
Як батько і дитя й щаслива мати,
Всі в один тон співають про любов.
Ця пісня всіх стає одна й співа
Тобі: “у парубка її нема.”

1 червня 1992

IX.

Is it for fear to wet a widow's eye
That thou consum'st thyself in single life?
Ah! if thou issueless shalt hap to die,
The world will wail thee, like a makeless wife;
The world will be thy widow, and still weep
That thou no form of thee hast left behind,
When every private widow well may keep
By children's eyes her husband's shape in mind.
Look, what an unthrift in the world doth spend
Shifts but his place, for still the world enjoys it;
But beauty's waste hath in the world an end,
And kept unus'd, the user so destroys it.
    No love toward others in that bosom sits
    That on himself such murderous shame commits.

IX.

Чи страх, що змочиш очі у вдови,
Життя з'їдати каже в самоті?
Ах, як помреш так без потомства ти,
То наче по невживаній жоні
Заплаче світ, немов вдова, і все
Оплакуватиме, що не лишив
Нікого по собі; вдові б зате
В очах дітей вид мужа залишив.
Хто не скупий, у цього ряд витрат,
Змінє місце, все бере з життя;
Краса змарнована не йде назад,
Її сам споживач звів до кінця.
Нема любови в того у груді,
Хто сам себе віддав такій ганьбі.

3 червня 1992

X.

For shame deny that thou bear'st love to any,
Who for thyself art so unprovident.
Grant, if thou wilt, thou art belov'd of many,
But that thou none lov'st is most evident;
For thou art so possess'd with murderous hate
That 'gainst thyself thou stick'st not to conspire,
Seeking that beauteous roof to ruinate
Which to repair should be thy chief desire.
O, change thy thought, that I may change my mind:
Shall hate be fairer lodg'd than gentle love?
Be, as thy presence is, gracious and kind,
Or to thyself at least kind-hearted prove:
Make thee another self, for love of me,
That beauty still may live in thine or thee.

X.

Ганьба! І не кажи, що любиш того,
Хто необачно так себе веде.
Гаразд, улюбленець ти неодного,
Та нікого не любиш ти; ось все.
Ненависть ти в собі несеш свідому,
Що проти себе направляєш ти,
Щоб зруйнувать красу свого дому,
Який ти мусів би оберегти.
Зміни ти думку, щоб змінив і я!
Чому ненависть в тебе, не любов?
І будь таким, як постать вся твоя,
Для себе м'якосердним будь готов.
Стань іншим, будь зразком моїй любові,
Й краса знов оживе і в тебе і в тобі.

5 червня 1992

XI.

As fast as thou shalt wane, so fast thou grow'st
In one of thine, from that which thou departest;
And that fresh blood which youngly thou bestow'st
Thou mayst call thine when thou from youth convertest.
Herein lives wisdom, beauty and increase;
Without this, folly, age and cold decay:
If all were minded so, the times should cease
And threescore year would make the world away.
Let those whom Nature hath not made for store,
Harsh, featureless and rude, barrenly perish:
Look, whom she best endow'd she gave the more;
Which bounteous gift thou shouldst in bounty cherish:
She carv'd thee for her seal, and meant thereby
Thou shouldst print more, not let that copy die.

XI.

Так скоро як ти в'янеш, так в нащадку
Ростеш, з того, звідкіль ти відійшов,
І свіжу кров, що передав у спадку,
Вважай своєю, юности улов.
Тут мудрість вся, краса й цвітіння,
Без всіх тих примх і віку і гниття.
Як всі так думають, то покоління
У шістдесятий рік зновить життя.
Кому Природа не дала зростати,
Йому й безплідним треба відійти.
Та декому рішила більше дати;
За щедрий дар, ти щедро відплати.
Вона тебе зразком обрала лиш!
Друкуй побільше, копію не нищ.

6 червня 1992

XII.

When I do count the clock that tells the time,
And see the brave day sunk in hideous night;
When I behold the violet past prime,
And sable curls, all silver'd o'er with white;
When lofty trees I see barren of leaves,
Which erst from heat did canopy the herd,
And summer's green all girded up in sheaves
Borne on the bier with white and bristly beard,
Then of thy beauty do I question make,
That thou among the wastes of time must go,
Since sweets and beauties do themselves forsake
And die as fast as they see others grow;
And nothing 'gainst Time's scythe can make defence
Save breed, to brave him when he takes thee hence.

XII.

Годинника ударом лічу час,
Як ясний день пливе в погану ніч
І бачу, як фіялки розцвіт згас,
І кучері збіліли умлівіч;
Дерева горді збавлені листків,
Що балдахін були для череди;
Біліє бородата із возів
Вся зелень літа, зв'язана в снопи.
Тоді мені на думку сходиш ти,
Як йдеш по цій спустошеній землі.
Краса і юність мусять відійти,
Умерти скоро так, як і зросли.
Ніщо не встоїть від Часу коси,
Йому нащадком лиш відповіси.

24 листопада 1991

XIII.

O that you were yourself! but, love, you are
No longer yours than you yourself here live:
Against this coming end you should prepare,
And your sweet semblance to some other give:
So should that beauty which you hold in lease
Find no determination; then you were
Yourself again, after yourself's decease,
When your sweet issue your sweet form should bear.
Who lets so fair a house fall to decay,
Which husbandry in honour might uphold
Against the stormy gusts of winter's day
And barren rage of death's eternal cold?

O, none but unthrifths. Dear my love, you know
You had a father: let your son say so.

XIII.

Якби ти був собою! Любий, ти
Таким не можеш бути, як тут живеш,
Щоб той кінець, що суне, досягти,
Ріши кому свій гарний вид даєш.
Краса, яку дістав в аренду, не
Знайде призначення, і ти тоді
Залишишся з собою, як мене
Життя, краса залишиться в тобі.
А хто дозволить розвалити дім,
Що може хоронити цілий рід
Від бур ударів і морозних днів,
Щоб не попав, де смерти вічний лід?
Ніхто, лиш марнотрат; не будь же ним.
Ти батька мав; хай скаже так й твій син.

7 червня 1992

XIV.

Not from the stars do I my judgment pluck;
And yet methinks I have astronomy,
But not to tell of good or evil luck,
Of plagues, of dearths, or seasons' quality;
Nor can I fortune to brief minutes tell,
Pointing to each his thunder, rain, and wind,
Or say with princes if it shall go well,
By oft predict that I in heaven find:
But from thine eyes my knowledge I derive,
And, constant stars, in them I read such art
As 'Truth and beauty shall together thrive,
If from thyself to store thou wouldst convert;
Or else of thee this I prognosticate:
'Thy end is truth's and beauty's doom and date.'

XIV.

Не з зір зриваю я думок стебло,
Хоч в мене астрономія своя
Та не, щоб вказувать добро чи зло,
Чи віщувать нещастя й небуття;
Не можу провіщати щастя враз
Й визначувать, коли дощі й вітри,
З князями віщувать, що все гаразд,
Що всі провіщення з небес прийшли.
Я досвіду набув з очей твоїх,
Мов з вічних зір, вичитую знання
Про правду і красу та як то їх
Затримати для перетворення.
Провіщення для тебе накінець:
Коли умреш — красі прийде кінець.

30 листопада 1991

XV.

When I consider everything that grows
Holds in perfection but a little moment,
That this huge stage presenteth nought but shows
Whereon the stars in secret influence comment;
When I perceive that men as plants increase,
Cheered and check'd e'en by the self-same sky,
Vaunt in their youthful sap, at height decrease,
And wear their brave state out of memory;
Then the conceit of this inconstant stay
Sets you most rich in youth before my sight,
Where wasteful Time debateth with Decay,
To change your day of youth to sullied night;
And, all in war with Time for love of you,
As he takes from you, I engraft you new.

XV.

Як думаю, що все те, що росте,
Затримує перфектність лиш на мить,
Що ця велика сцена — нуль, лиш те,
Що зір таємний вплив нам пояснить,
Й узнав, що ріст людей, як і рослин,
Під покривалом тих самих небес,
Хвальба юнацьких сил, та їх загин
В найвищім пункті, з пам'яті вже щез, —
То думка про оцей несталий стан
Показує, що юність цінна річ,
Як змінний Час веде все в Гниль, і там
Твій юний день замінить в чорну ніч.
В війні з Часом, що нищити гряде,
З любови знов розписую тебе.

8 червня 1992

XVI.

But wherefore do not you a mightier way
Make war upon this bloody tyrant, Time?
And fortify yourself in your decay
With means more blessed than my barren rime?
Now stand you on the top of happy hours,
And many maiden gardens, yet unset,
With virtuous wish would bear your living flowers
Much liker than your painted counterfeit:
So should the lines of life that life repair,
Which this Time's pencil, or my pupil pen,
Neither in inward worth nor outward fair,
Can make you live yourself in eyes of men.
    To give away yourself, keeps yourself still;
    And you must live, drawn by your own sweet skill.

XVI.

Чому не вирушиш ти на війну
З тираном кровожерлим, що є Час?
Та ти зайняв фортецю цю гнилу,
Що тішить більш, ніж рим цих мій запас.
Ти на вершку своїх щасливих днів,
Й городи-дівичі, незаймані,
Цнотливо ждуть, щоб радше в них зацвів
Живий твій квіт, ніж підробки штучні.
Так лінії життя довжать життя,
Ні Часу пензель, ні перо оце
Не дасть знутри, ні ззовні відбиття,
Щоб образ твій в очах людей жив все.
Віддай себе і житимеш таким,
Як сам в житті ти показався ним.

9 червня 1992

XVII.

Who will believe my verse in time to come,
If it were fill'd with your most high deserts?
Though yet, heaven knows, it is but as a tomb
Which hides your life and shows not half your parts.
If I could write the beauty of your eyes
And in fresh numbers number all your graces,
The age to come would say 'This poet lies:
Such heavenly touches ne'er touch'd earthly faces.'
So should my papers, yellow'd with their age,
Be scorn'd, like old men of less truth than tongue,
And your true rights be term'd a poet's rage
And stretched metre of an antique song:
But were some child of yours alive that time,
You should live twice, — in it and in my rime.

XVII.

Повірить хтось колись у мій сонет,
Що сповнений твоїх заслуг теплом;
Це радше, скажуть гріб, немов намет,
Де сховано твого життя облом.
Якби красу писав з твоїх очей,
Зчислив у вірші жмут твоїх прикмет,
То згодом скажуть: “не з небес ачей
Зійшов на землю, набрехав поет.”
Зневажать так пожовклі ці рядки,
Що правди в них, як у старця язик,
Твоя краса — поета вигадки,
Що їх роздув він під античний штрих.
Як жив би в час той твого роду син,
Ожив би й ти від нього та й цих рим.

6 грудня 1991

XVIII.

Shall I compare thee to a summer's day?
Thou art more lovely and more temperate:
Rough winds do shake the darling buds of May,
And summer's lease hath all too short a date:
Sometime too hot the eye of heaven shines,
And often is his gold complexion dimm'd;
And every fair from fair sometime declines,
By chance, or nature's changing course untrimm'd;
But thy eternal summer shall not fade,
Nor lose possession of that fair thou ow'st,
Nor shall death brag thou wander'st in his shade,
When in eternal lines to time thou grow'st;
    So long as man can breathe, or eyes can see,
    So long lives this, and this gives life to thee.

XVIII.

До літньої тебе рівняти днини?
В тобі є більше лагідних прикрас.
Бруньки травневі вітер буйний скине,
Та й літо — винайм на короткий час.
Небесне око часом припікає,
То в хмарах топить золото своє.
Та від краси краса щораз втікає
У змінах, що природа зазнає.
Твоє ж не знає вічне літо тліні,
Не втратиш ти краси своєї теж
І смерть не втішиш, що в її йдеш тіні,
Бо в вічних строфах понад час ростеш.
Як довго люди дишуть, бачать очі,
Так довго жить тобі цей вірш дасть почин.

XIX.

Devouring Time, blunt thou the lion's paws,
And make the earth devour her own sweet brood;
Pluck the keen teeth from the fierce tiger's jaws,
And burn the long-liv'd phoenix in her blood;
Make glad and sorry seasons as thou fleets,
And do whate'er thou wilt, swift-footed Time,
To the wide world and all her fading sweets;
But I forbid thee one most heinous crime:
O, carve not with thy hours my love's fair brow,
Nor draw no lines there with thine antique pen;
Him in thy course untainted do allow
For beauty's pattern to succeeding men.

Yet, do thy worst, old Time: despite thy wrong,
My love shall in my verse ever live young.

XIX.

Убивчий Часе, ступлюй лапи льва,
Кажі землі вбивати власний плід,
У тигра гострі зуби виривай
І спалюй фенікса безсмертний рід;
Замінюй пори року в швидкий біг,
Що хочеш, виробляй на цій землі,
Та цей один найогидніший гріх
Забороняю вдіяти тобі:
Ти друга мого не карбуй лице,
Не ріж знаків на нім старим пером,
Хай він незаплямованим дійде
З тобою в майбуття краси зразком.
Та, давній Часе, не турбуйсь цим більш,
Бо друга юним збереже мій вірш.

12 грудня 1991

XX.

A woman's face with Nature's own hand painted
Hast thou, the master-mistress of my passion;
A woman's gentle heart, but not acquainted
With shifting change, as is false women's fashion;
An eye more bright than theirs, less false in rolling,
Gilding the object whereupon it gazeth;
A man in hue all hues in his controlling,
Which steals men's eyes and women's souls amazeth.
And for a woman wert thou first created;
Till Nature, as she wrought thee, fell a-doting,
And by addition me of thee defeated,
By adding one thing to my purpose nothing.
But since she prick'd thee out for women's pleasure,
Mine be thy love, and thy love's use their treasure.

XX.

Лице жіноче, що дала Природа
Тобі, коханий майстре почувань,
Й жіноче серце, та не із породи
Перевертнів — жінкам фальшивим дань,
І ясне око, не — як в них — фальшиве,
Що все, на що лиш гляне, золотить;
Красунь в погоні, котрий очі хтиві
Мужчин краде й серця жінок лестить.
Тебе на жінку вибрала Природа
І, творячи тебе, змінила шик,
Додавши, а для мене недогода,
Те щось, що для жінок; для мене пшик.
Призначений жінкам для насолоди,
Мені любов ти дай, а їм догоди.

10 червня 1992

XXI.

So is it not with me as with that Muse
Stirr'd by a painted beauty to his verse,
Who heaven itself for ornament doth use
And every fair with his fair doth rehearse,
Making a couplement of proud compare,
With sun and moon, with earth and sea's rich gems,
With April's first-born flowers, and all things rare
That heaven's air in this huge rondure hems.
O let me, true in love, but truly write,
And then believe me, my love is as fair
As any mother's child, though not so bright
As those gold candles fix'd in heaven's air:
Let them say more that like of hear-say well;
I will not praise that purpose not to sell.

XXI.

Та це не йде від мене, це та Муза,
Побуджена красою, тче цей вірш,
Що й небесам в орнамент не байдужа,
Порівнюючи гарне з гарним більш,
Пов'язує у гордім порівнянні
І сонце, й місяць, й земний самоцвіт,
Квітневий перший цвіт у поєднанні,
Що небо шле на цей кулистий світ.
Дозволь мені, правдивому в коханні,
Писати правду й вір — моя любов,
Мов материнська, хоч не в розсвітанні,
Що з блиском злотих свіч з небес прийшов.
Хай більш вони говорять наугад,
Я не хвалю на те, щоби продать.

11 червня 1992

XXII.

My glass shall not persuade me I am old,
So long as youth and thou are of one date;
But when in thee time's furrows I behold,
Then look I death my days should expiate.
For all that beauty that doth cover thee
Is but the seemly raiment of my heart,
Which in thy breast doth live, as thine in me:
How can I then be elder than thou art?
O therefore, love, be of thyself so wary
As I, not for myself, but for thee will;
Bearing thy heart, which I will keep so chary
As tender nurse her babe from faring ill.
Presume not on thy heart when mine is slain;
Thou gav'st me thine, not to give back again.

XXII.

Не вмовить й дзеркало, що я старий,
Як довго з юністю ти молодець.
Коли ж борозни в тебе час порив,
То жду я смерти й дням моїм кінець.
Бо вся краса, що покрива тебе,
Для серця мого відповідний стрій,
Що в тебе в грудях, як в мені твоє.
То звідки в мене старший вік, ніж твій?
Тому, мій любий, дбай про себе ти,
Як журюсь я про вік твій, а не свій,
Та буду серце я твоє нести,
Як няня немовля в руці м'якій.
Не буде й твого серця, як моє помре,
Своє ти дав мені й ніхто не відбере.

12 червня 1992

XXIII.

As an unperfect actor on the stage,
Who with his fear is put besides his part,
Or some fierce thing replete with too much rage,
Whose strength's abundance weakens his own heart;
So I, for fear of trust, forget to say
The perfect ceremony of love's rite,
And in mine own love's strength seem to decay,
O'ercharg'd with burden of mine own love's might.
O, let my books be then the eloquence
And dumb presagers of my speaking breast,
Who plead for love, and look for recompense,
More than that tongue that more hath more express'd.
O, learn to read what silent love hath writ:
To hear with eyes belongs to love's fine wit.

XXIII.

Немов невідготовлений актор,
Що у страху виходить поза роллю,
Чи той шаленець, що зірвався з шор,
Де надмір почуттів дасть серцю волю,
— Так я, в страху за себе, і забув
Готову церемонію кохання
Та й силу почуттів моїх пригнув
Перезаряд від мого залицання.
То ж хай мої книжки всю красномовність,
Всі почування мовчазного серця,
Що від кохання втратило тактовність,
Розкажуть більше, ніж язик дотерся.
Учись читати про мовчазне кохання:
Очима чути — дотеп відчування.

XXIV.

Mine eye hath play'd the painter and hath stell'd
Thy beauty's form in table of my heart;
My body is the frame wherein 'tis held,
And perspective it is best painter's art.
For through the painter must you see his skill,
To find where your true image pictur'd lies;
Which in my bosom's shop is hanging still,
That hath his windows glazed with thine eyes.
Now see what good turns eyes for eyes have done:
Mine eyes have drawn thy shape, and thine for me
Are windows to my breast, where-through the sun
Delights to peep, to gaze therein on thee;
Yet eyes this cunning want to grace their art,
They draw but what they see, know not the heart.

XXIV.

Моє це око, як маляр внесло
Краси твій зарис на панно душі,
Моє же тіло рами їй дало
І перспективу, як хотять мистці.
Мистця майстерність вказує тобі,
Де той правдивий образ твій лежить,
Що в мого серця висить робітні,
Й очей твоїх глязур їй вікна склить.
Так роблять очі для очей добро:
Мої твій обрис подали, твої ж,
Мов вікна в груди сонце шлють водно,
Щоб глянути на тебе крізь рубіж.
Та очі не такі хвацькі мистці,
Що бачать, креслять — не збагнуть душі.

14 червня 1992

XXV.

Let those who are in favour with their stars
Of public honour and proud titles boast,
Whilst I, whom fortune of such triumph bars,
Unlook'd for joy in that I honour most.
Great princes' favourites their fair leaves spread
But as the marigold at the sun's eye,
And in themselves their pride lies buried,
For at a frown they in their glory die.
The painful warrior famoused for fight,
After a thousand victories once foil'd,
Is from the book of honour razed quite,
And all the rest forgot for which he toil'd:
Then happy I, that love and am belov'd,
Where I may not remove nor be remov'd.

XXV.

Хай ті, хто вірить у щасливу зірку,
Титулами чваняться і майном,
А я, що не підходжу під цю мірку,
Незацікавлений у почестях цілком.
Хай княжим фаворитам квіт похвали,
Мов чорнобривці в сонці лиш блистять,
І лиш в собі всю гордість заховали,
Насупленим прийдеться їм вмирать.
Бо й воїна, що в нього лиш звитяги,
Та з тисячі боїв один програв,
Викреслюють із книг хвали-поваги
І забувають, що він доконав.
Та я вдоволений, що люблений й люблю,
Ні він мене, ні я його не викреслю.

18 грудня 1991

XXVI.

Lord of my love, to whom in vassalage
Thy merit hath my duty strongly knit,
To thee I send this written ambassage,
To witness duty, not to show my wit:
Duty so great, which wit so poor as mine
May make seem bare, in wanting words to show it,
But that I hope some good conceit of thine
In thy soul's thought, all naked, will bestow it;
Till whatsoever star that guides my moving
Points on me graciously with fair aspect,
And puts apparel on my tatter'd loving,
To show me worthy of thy sweet respect:
Then may I dare to boast how I do love thee;
Till then, not show my head where thou mayst prove me.

XXVI.

Мого кохання пане, у пошану
З твоєї ласки я повинність цю
Тобі в цім писанім посланні дану,
Не щоб мій дотеп показать, я шлю.
Повинність ця велика і мій дотеп
За бідний, щоб вложить її в слова,
Та вірю, в тебе стільки ще охоти
І похвалитись в думці не ганьба.
Аж зірка — провід мого хвилювання
Візьме мене під ясний свій аспект,
Лахміття прикрасить мого кохання,
Щоб впав мені солодкий твій респект.
Тоді чванюсь, як я люблю тебе,
До того не перевіряй мене.

16 червня 1992

XXVII.

Weary with toil, I haste me to my bed,
The dear repose for limbs with travel tir'd;
But then begins a journey in my head
To work my mind, when body's work's expir'd:
For then my thoughts — from far where I abide —
Intend a zealous pilgrimage to thee,
And keep my drooping eyelids open wide,
Looking on darkness which the blind do see:
Save that my soul's imaginary sight
Presents thy shadow to my sightless view,
Which, like a jewel hung in ghastly night,
Makes black night beauteous and her old face new.
Lo! thus, by day my limbs, by night my mind,
For thee, and for myself, no quiet find.

XXVII.

Утомлений трудом, спішу у постіль,
Рукам й ногам щоб дати відпочить,
Та в голову мою заходять гості,
Мій ум працює, хоч і тіло спить;
Мої думки, десь здалека від мене,
Візит збираються зложить тобі,
Тяжкі повіки відкривають в мене,
Щоб мов сліпець узрів я в темноті;
І вид, який душі моєї очі
Побачили, даруй мені тому,
Щоб самоцвітом блис у темній ночі
І ніч страшну перемінив в нову.
Щоб тіло в день, нічною ум порою
Мені й тобі вже не дали спокою.

19 грудня 1991

XXVIII.

How can I then return in happy plight,
That am debarr'd the benefit of rest?
When day's oppression is not eas'd by night,
But day by night, and night by day oppress'd,
And each, though enemies to either's reign,
Do in consent shake hands to torture me,
The one by toil, the other to complain
How far I toil, still further off from thee.
I tell the day, to please him, thou art bright
And dost him grace when clouds do blot the heaven:
So flatter I the swart-complexion'd night,
When sparkling stars twire not thou gild'st the even.
But day doth daily draw my sorrows longer,
And night doth nightly make grief's strength seem stronger.

XXVIII.

Як можу повернуть в щасливий стан
Без вигоди, що йде від відпочину,
Від дня турбот не звільнить ночі бран,
Б'є день і ніч, та ніч і день без спину?
Хоча один одному вороги,
Рука-у-руку шлють мені страждання:
День труд, а ніч докорів вислови,
Я віддаливсь я від твого кохання.
Я заспокою день, що ти щаслив
Й тоді, як хмари покривають небо,
І потішаю ніч, що зір приплив,
Не те, щоб вечір золотить потреба.
А день щодня довжить мою біду,
А ніч щоночі підніма журбу.

15 червня 1992

XXIX.

When, in disgrace with fortune and men's eyes,
I all alone bewEEP my outcast state,
And trouble deaf heaven with my bootless cries,
And look upon myself, and curse my fate,
Wishing me like to one more rich in hope,
Featur'd like him, like him with friends possess'd,
Desiring this man's art, and that man's scope,
With what I most enjoy contented least;
Yet in these thoughts myself almost despising,
Haply I think on thee, — and then my state,
Like to the lark at break of day arising
From sullen earth, sings hymns at heaven's gate;
For thy sweet love remember'd such wealth brings
That then I scorn to change my state with kings.

XXIX.

Коли прибитий долею й людьми,
Оплакую самотньо мій талан
Та кличу до німих небес слізьми
Й, побачивши себе, клену свій стан,
Та хочу бути, як той щастя раб,
Як він, красив-щаслив серед друзяк,
Прийняти в цього стиль, в того масштаб,
Що, може, манить, та мені не в смак;
У цих думках нехтую сам собою
І, як тебе згадаю та й мій стан —
Мов жайворон, що ранньою порою
Несе свій спів з землі до неба брам —
Твого кохання спомин, мов едем,
Я стан свій не заміню з королем.

XXX.

When to the sessions of sweet silent thought
I summon up remembrance of things past,
I sigh the lack of many a thing I sought,
And with old woes new wail my dear times' waste:
Then can I drown an eye, unus'd to flow,
For precious friends hid in death's dateless night,
And weep afresh love's long since cancell'd woe,
And moan the expense of many a vanish'd sight:
Then can I grieve at grievances foregone,
And heavily from woe to woe tell o'er
The sad account of fore-bemoaned moan,
Which I new pay as if not paid before.

But if the while I think on thee, dear friend,
All losses are restor'd and sorrows end.

XXX.

Коли на сесії солодких дум
Скликаю спогади минулих мрій,
То бачу, призабув я їх, лиш сум
Лишився, давній біль в журбі новій.
Та чи зумів би я втопити зір
За друзями, що відійшли у ніч,
Й ридать за тим, що зникло від цих пір,
Оплакувать давно пропащу річ;
Чи горювать від втрачених образ
І важко згадувать стару біду,
Сумний рахунок сплачувать ще раз
За плач оплаканий попереду.
Та лиш про тебе думкою згадай,
Всі втрати повертають, смутку край.

19 грудня 1991

XXXI.

Thy bosom is endeared with all hearts
Which I by lacking have supposed dead,
And there reigns Love, and all Love's loving parts,
And all those friends which I thought buried.
How many a holy and obsequious tear
Hath dear religious love stol'n from mine eye,
As interest of the dead, which now appear
But things remov'd that hidden in thee lie!
Thou art the grave where buried love doth live,
Hung with the trophies of my lovers gone,
Who all their parts of me to thee did give,
That due of many now is thine alone:
Their images I lov'd I view in thee,
And thou — all they — hast all the all of me.

XXXI.

У тебе в грудях всі оті серця,
Що я гадав давно уже в гробах,
І там живе Любов, громада вся
Тих друзів, котрих в гріб поклав я прах.
І скільки влєсливих, нещирих сліз
Любов натиснула з моїх очей
За тих померлих, що їх я уніс
У тебе, бо в тобі вони ачей.
Бо ти гробниця, де любов живе,
Де висять і трофеї, що тоді,
Здавалось, їхніми були, проте
Їх не було у них, вони в тобі.
Їх образ, що любив я, лиш в тобі,
У тебе все, що їх було в мені.

21 грудня 1991

XXXII.

If thou survive my well-contented day,
When that churl Death my bones with dust shall cover,
And shalt by fortune once more re-survey
These poor rude lines of thy deceased lover,
Compare them with the bettering of the time,
And though they be outstripp'd by every pen,
Reserve them for my love, not for their rime,
Exceeded by the height of happier men.
O, then vouchsafe me but this loving thought:
'Had my friend's Muse grown with this growing age,
A dearer birth than this his love had brought,
To march in ranks of better equipage:
But since he died, and poets better prove,
Theirs for their style I'll read, his for his love.'

XXXII.

Якщо переживеш мій жданий день,
Коли мене покриє прахом Смерть
І зможеш знов дійти до тих пісень,
Що твій любовник наспівав їх вщерть,
То порівняй їх з писанням новим,
І хоч нові ті кращі є за них,
То збережи їх не за зграбність рим,
А за любов, що вкладена у них.
Тоді дозволь сказати цих кілька слів:
“Як мого друга Муза дожила б,
Тоді багатшим був би його спів
Й йому дали б високий ранг-масштаб.
Та він помер, поети кращі знов;
Хвалю їх стиль, його ж за ту любов.”

8 січня 1992

XXXIII.

Full many a glorious morning have I seen
Flatter the mountain-tops with sovereign eye,
Kissing with golden face the meadows green,
Gilding pale streams with heavenly alchemy;
Anon permit the basest clouds to ride
With ugly rack on his celestial face,
And from the forlorn world his visage hide,
Stealing unseen to west with this disgrace:
Even so my sun one early morn did shine
With all triumphant splendor on my brow;
But, out! alack! he was but one hour mine,
The region cloud hath mask'd him from me now.
Yet him for this my love no whit disdaineth;
Suns of the world may stain when heaven's sun staineth.

XXXIII.

Багато пишних ранків я стрічав,
Як владним оком гір верхи лестять
І золотом торкають луки трав,
Алхімією ріки золотять.
Та раптом підступає зграя хмар,
Заплямивши це сонцеве лице,
Від світу закриває сонця чар,
Укравши в заході добро оце.
Так ранком сонечко моє зійшло
В усій пишноті на моїм чолі;
Одну годину лиш моїм було,
Закрила хмара і його мені.
Йому моя любов; й земним сонцям
Не збутись плям, як сонце не без плям.

13 січня 1992

XXXIV.

Why didst thou promise such a beauteous day,
And make me travel forth without my cloak,
To let base clouds o'ertake me in my way,
Hiding thy bravery in their rotten smoke?
'Tis not enough that through the cloud thou break,
To dry the rain on my storm-beaten face,
For no man well of such a salve can speak
That heals the wound and cures not the disgrace:
Nor can thy shame give physic to my grief;
Though thou repent, yet I have still the loss:
The offender's sorrow lends but weak relief
To him that bears the strong offence's cross.
Ah! but those tears are pearl which thy love sheds,
And they are rich and ransom all ill deeds.

XXXIV.

Чому ти обіцяв так гарний день,
Що вибравсь я в дорогу без плаща,
Й мене догнали хмари там лишень,
Й закрила чар твій їхня кіптява?
Не досить, що крізь хмару ти пройшов,
Щоб дощ зсушити на моїм лиці,
Ніхто не хвалить служку, що готов
Гоїти рани, а опали ні.
Твій сум не стане ліком на мій жаль,
Хоч жаль і ти за кривду цю несеш,
Та в жалю тім полегшення обмаль
Для того, хто несе образи хрест.
Ах сльози ті, мов перли, що я лив,
Вони багаті і на викуп всіх злих діл.

16 січня 1992

XXXV.

No more be griev'd at that which thou hast done:
Roses have thorns, and silver fountains mud;
Clouds and eclipses stain both moon and sun,
And loathsome canker lives in sweetest bud.
All men make faults, and even I in this,
Authorising thy trespass with compare,
Myself corrupting, salving thy amiss,
Excusing thy sins more than thy sins are;
For to thy sensual fault I bring in sense, —
Thy adverse party is thy advocate, —
And 'gainst myself a lawful plea commence:
Such civil war is in my love and hate,
That I an accessory needs must be
To that sweet thief which sourly robs from me.

XXXV.

Вже більше не сумуй за тим, що вдіяв:
В троянд є колючки, у сріблі шлам,
І сонце й місяць від екліпс темніють,
Розлізлося хробацтво по брунькам.
Всі люди роблять помилки, то ж я
Твою помилку можу прирівняти,
Сам грішний, захищу твоє ім'я,
Твої гріхи я хочу виправдати.
Твій сенсуальний промах я беру,
Противна партія — твій адвокат,
І проти себе правний акт почну,
Чому в ненависті й любові рад.
    Бо допоміжним хочу бути я
    Для того, хто крав в мене, злодія.

23 червня 1992

XXXVI.

Let me confess that we two must be twain,
Although our undivided loves are one:
So shall those blots that do with me remain,
Without thy help, by me be borne alone.
In our two loves there is but one respect,
Though in our lives a separable spite,
Which, though it alter not love's sole effect,
Yet doth it steal sweet hours from love's delight.
I may not evermore acknowledge thee,
Lest my bewailed guilt should do thee shame,
Nor thou with public kindness honour me,
Unless thou take that honour from thy name:
    But do not so; I love thee in such sort
    As thou being mine, mine is thy good report.

XXXVI.

Я визнаю, що ми оба є два,
Хоч неподільна в нас любов одна,
Тож ганьби, що їх доля нанесла,
Покутую без тебе сам до дна.
У двох коханнях цих один респект,
Хоч у житті і ділить нас злоба,
Що не впливає на любви ефект,
Та із хвилин солодких обкрада.
Не можу дякувать тобі в безкрай,
Як соромно за вчинок мій тобі;
Мені публічно честі не давай,
Хіба це честь в твоєму імені.
Та цього не роби. Мого кохання сорт,
Що мій є ти і добрий твій рапорт.

23 червня 1992

XXXVII.

As a decrepit father takes delight
To see his active child do deeds of youth,
So I, made lame by fortune's dearest spite,
Take all my comfort of thy worth and truth;
For whether beauty, birth, or wealth, or wit,
Or any of these all, or all, or more,
Entitled in thy parts do crowned sit,
I make my love engrafted to this store:
So then I am not lame, poor, nor despis'd,
Whilst that this shadow doth such substance give
That I in thy abundance am suffic'd
And by a part of all thy glory live.

Look what is best, that best I wish in thee:
This wish I have; then ten times happy me!

XXXVII.

Як літній батько рад від насолоди,
Що бачить сина юного діла,
Так і мене, на злість природи,
Втішає вартість і твоя краса.
Бо чи краса, чи рід, багатство, дотеп,
Чи щось одне із них, чи разом всі
Дають тобі права на всі чесноти,
Свою любов додам в похвали ці.
Отож і я не у біді, зневазі,
Бо й тінь того дарує цінність ту,
Що й я в твоїх достачах на увазі
Й твоєї слави часткою живу.
Що краще, хай залишиться в тобі,
Це те бажання радість шле мені.

24 червня 1992

XXXVIII.

How can my Muse want subject to invent,
While thou dost breathe, that pour'st into my verse
Thine own sweet argument, too excellent
For every vulgar paper to rehearse?
O, give thyself the thanks, if aught in me
Worthy perusal stand against thy sight;
For who's so dumb that cannot write to thee,
When thou thyself dost give invention light?
Be thou the tenth Muse, ten times more in worth
Than those old nine which rimers invoke;
And he that calls on thee, let him bring forth
Eternal numbers to outlive long date.

    If my slight Muse do please these curious days,
    The pain be mine, but thine shall be the praise.

XXXVIII.

Як може Муза винайти сюжет,
Коли твій віддих ллється у мій вірш,
Солодкий аргумент твій; той предмет
В вульгарній пресі не повторять більш.
Подякуй сам собі, як в мене щось
Уваги варте і твоїх очей;
Чи є ще десь той нерозумний хтось
Й писать про тебе кинув привілей?
Будь Музою десятою — більш варт
За дев'ять тих, що кожний їх хвалить,
І хто до тебе звернеться, хай старт
Бере до вічних чисел, многих літ.
Як Муза ця моя втіша в ці дні,
Хвала тобі, хай буде біль мені.

24 червня 1992

XXXIX.

O, how thy worth with manners may I sing,
When thou art all the better part of me?
What can mine own praise to mine own self bring?
And what is 't but mine own when I praise thee?
Even for this let us divided live,
And our dear love lose name of single one,
That by this separation I may give
That due to thee, which thou deserv'st alone.
O absence! what a torment wouldst thou prove,
Were it not thy sour leisure gave sweet leave
To entertain the time with thoughts of love,
Which time and thoughts so sweetly doth deceive,
And that thou teachest how to make one twain,
By praising him here who doth hence remain.

XXXIX.

Як оспівать твою достойність в стилі,
Як ти частина, краща ця, мене?
Що власна похвала дає на ділі?
Самохвальба це ж, як хвалю тебе.
Навіть для цього жити нам роздільно,
Наша любов ім'я одного з нас
Втрачає; в тій розлуці можу вільно
Тобі віддати те, що твоє якраз.
О, ця розлука! Скільки катування,
Квасне дозвілля солодить той план;
Збавляти час думками про кохання —
Часу й думок солоджений обман.
І так ти вчиш як з двох стає один,
Хвалиш його, тож лишиться лиш він.

25 червня 1992

XL.

Take all my loves, my love, yea, take them all;
What hast thou then more than thou hadst before?
No love, my love, that thou mayst true love call;
All mine was thine before thou hadst this more.
Then, if for my love thou my love receivest,
I cannot blame thee for my love thou usest;
But yet be blam'd, if thou thyself deceivest
By wilful taste of what thyself refuseth.
I do forgive thy robbery, gentle thief,
Although thou steal thee all my poverty;
And yet, love knows it is a greater grief
To bear love's wrong than hate's known injury.
Lascivious grace, in whom all ill well shows,
Kill me with spites; yet we must not be foes.

XL.

Візьми, мій любий, всі мої кохання,
Що матимеш ти більше, ніж ти мав?
Нема якогось вірного кохання,
Мої ж твої, зак інших ти кохав.
З любви до мене взяв мою кохану,
Я не ганю тебе, що вжив мою любов;
Ганьба тобі за цю самообману:
Кохану взяв — забув мою любов.
Мій злодію, прощу тобі цю крадіж,
Хоч бідність всю мою ти в себе вкрав;
Кохання знає більші муки страдні:
Не злу любов, ненависть, що зазнав.
Хаплива світлосте, все зло в тобі,
Мене вбий злістю, врагом не роби.

25 червня 1992

XLI.

Those pretty wrongs that liberty commits,
When I am sometimes absent from thy heart,
Thy beauty and thy years full well befits,
For still temptation follows where thou art.
Gentle thou art, and therefore to be won,
Beauteous thou art, therefore to be assail'd;
And when a woman woos, what woman's son
Will sourly leave her till she have prevail'd?
Ay me! but yet thou mightst my seat forbear,
And chide thy beauty and thy straying youth,
Who lead thee in their riot even there
Where thou art forc'd to break a twofold truth; —
Hers, by thy beauty tempting her to thee,
Thine, by thy beauty being false to me.

XLI.

Ці гарні зловдіяння чинить воля,
Коли мене у тебе в серці брак;
Твоя краса й літа на це дозволять,
Бо все тебе спокуси манять так.
Шляхетний ти, й тому тебе спіймала,
І гарний ти, й тому тебе взяла.
Як жінка є, то жінчин син дасть драла,
Її лишить аж виграє вона?
Все я! Ти міг моє зайняти б місце
І юність лаяти й свою красу,
Що в їхній бунт тебе втягло, і відси
Оту подвійну зраду я несу:
Її, твоя краса взяла у бран,
Твою, мені від неї твій обман.

18 липня 1992

XLII.

That thou hast her, it is not all my grief,
And yet it may be said I lov'd her dearly;
That she hath thee, is of my wailing chief,
A loss in love that touches me more nearly.
Loving offenders, thus I will excuse ye:
Thou dost love her, because thou know'st I love her;
And for my sake even so doth she abuse me,
Suffering my friend for my sake to approve her.
If I lose thee, my loss is my love's gain,
And losing her, my friend hath found that loss;
Both find each other, and I lose both twain,
And both for my sake lay on me this cross:
    But here's the joy; my friend and I are one;
    Sweet flattery! then she loves but me alone.

XLII.

Що маєш ти її — це не біда,
Хоч може ніжно й я любив її,
Вона взяла тебе і це ота
Велика втрата, що кричить в мені.
Любви злочинці, вибачаю вас —
Ти полюбив її, бо я люблю,
Її й заради мене, від образ,
Мій друже, через тебе я терплю.
Тебе згублю — ця втрата зиск її,
Її згублю — мій друг здобув, мов тест:
Знайдуть одне одного, лиш мені
Двох втратить треба і прийнять цей хрест.
Та радість тут: мій друг і я — одне.
Ура! Вона ж бо любить лиш мене.

20 липня 1992

XLIII.

When most I wink, then do mine eyes best see,
For all the day they view things unrespected;
But when I sleep, in dreams they look on thee,
And darkly bright, are bright in dark directed.
Then thou, whose shadow shadows doth make bright,
How would thy shadow's form form happy show
To the clear day with thy much clearer light,
When to unseeing eyes thy shade shines so!
How would, I say, mine eyes be blessed made
By looking on thee in the living day,
When in dead night thy fair imperfect shade
Through heavy sleep on sightless eyes doth stay!
All days are nights to see till I see thee,
And nights bright days when dreams do show thee me.

XLIII.

Примкну я очі й бачу лиш тебе,
Бо цілий день непотріб бачу я;
Як сплю, тебе ці очі бачать й те
Темнить ясне, темноту в світ зміня.
Це ти, це тінь твоя яснить цю тінь,
Формуючи її у ясний світ,
У ясний день, ясніш від всіх світінь,
Як замкненим очам ця тінь блистить.
І як благовістити цим очам,
Задивленим у тебе в ясний день,
Коли у мертво ніч, у сні ген там
Їх доторкає тінь твоя лишень!
Всі дні — це ночі — бачити тебе
А ночі — дні й ти пестиш в сні мене.

21 липня 1992

XLIV.

If the dull substance of my flesh were thought,
Injurious distance should not stop my way;
For then, despite of space, I would be brought,
From limits far remote, where thou dost stay.
No matter then although my foot did stand
Upon the furthest earth remov'd from thee;
For nimble thought can jump both sea and land,
As soon as think the place where he would be.
But, ah! thought kills me that I am not thought,
To leap large lengths of miles when thou art gone,
But that, so much of earth and water wrought,
I must attend time's leisure with my moan;
Receiving nought by elements so slow
But heavy tears, badges of either's woe.

XLIV.

Як елементом мого тіла — мисль,
Мене не спинить віддаль, щоб іти.
Поборював я відстані колись
До дальших меж, де побував був ти.
Не важно, де стоїть моя нога,
Найдальше десь від тебе на землі,
Бо мисль і морем й сушею шуга
Так скоро, як подумаєш собі.
Та думка добива, що я не мисль,
Щоб плигнуть милями туди, де ти,
І зроблений з води й землі, й дивись:
За час дозвілля стогоном плати.
Ніщо від елементів не дістав,
Лиш стогін символом їх горя став.

22 липня 1992

XLV.

The other two, slight air and purging fire,
Are both with thee, wherever I abide;
The first my thought, the other my desire,
These present-absent with swift motion slide.
For when these quicker elements are gone
In tender embassy of love to thee,
My life, being made of four, with two alone
Sinks down to death, oppress'd with melancholy;
Until life's composition be recur'd
By those swift messengers return'd from thee,
Who even but now come back again, assur'd
Of thy fair health, recounting it to me:
This told, I joy; but then no longer glad,
I send them back again, and straight grow sad.

XLV.

Два інші — це повітря і вогонь,
Оба з тобою, де би я не жив;
Це мисль й бажання у мені, либонь,
Раз є, раз їх нема від руху зрив.
Коли бистріші елементи ці
Пішли до тебе — післанці мої,
Мое життя без них з двома в житці,
Потоне в смерть, до мелянхолії.
Поверне композиція життя,
Як вернуться від тебе післанці
І, повернувшись, принесуть знаття,
Що ти здоровий — добрі вісниці.
Сказавши те, радію, та не рад,
Сумую й посилаю їх назад.

23 липня 1992

XLVI.

Mine eye and heart are at a mortal war,
How to divide the conquest of thy sight;
Mine eye my heart thy picture's sight would bar,
My heart mine eye the freedom of that right.
My heart doth plead that thou in him dost lie, —
A closet never pierc'd with crystal eyes, —
But the defendant doth that plea deny,
And says in him thy fair appearance lies.
To 'cide this title is impaneled
A quest of thoughts, all tenants to the heart;
And by their verdict is determined
The clear eye's moiety and the dear heart's part:
As thus; mine eye's due is thine outward part,
And my heart's right thine inward love of heart.

XLVI.

Мій зір і серце в смертній боротьбі:
Як поділити твій здобутий вид;
Замкнути серце хоче у собі,
А зір теж прагне права до свобод.
Та серце твердить: все одно ти в нім,
Крізь стіни серця не проб'ється зір;
Відповідач однак не згідний з тим
І каже: образ твій сприймає зір.
Для рішення цього суддів нема,
Це пошук думки й серця орендар,
І розв'язка ясна тут лиш одна:
Пів зорові — пів серцю дати в дар.
Як так, мій зір на зовнішність готов,
А серце має право на любов.

23 липня 1992

XLVII.

Betwixt mine eye and heart a league is took,
And each doth good turns now unto the other:
When that mine eye is famish'd for a look,
Or heart in love with sighs himself doth smother,
With my love's picture then my eye doth feast,
And to the painted banquet bids my heart;
Another time mine eye is my heart's guest,
And in his thoughts of love doth share a part:
So, either by thy picture or my love,
Thyself away art present still with me;
For thou not further than my thoughts canst move,
And I am still with them and they with thee;
Or, if they sleep, thy picture in my sight
Awakes my heart to heart's and eye's delight.

XLVII.

Між зором й серцем в мене є союз,
Одне із другим співживуть гаразд;
Коли мій зір тебе шука чимдуж,
То серце знає: в ньому ти якраз.
Кохання мого вид з'їда мій зір,
Заманює і просить на бенкет.
А іншим разом гостем в серці зір,
В думках кохання створює дует.
Так через образ твій й мою любов,
Ти, хоч далекий, залишивсь в мені,
Ти від моїх думок не відійшов,
І я все з ними, і вони в мені.
Як сплять вони, твій вид в очах моїх
Зве серце — серцю та очам для втіх.

23 липня 1992

XLVIII.

How careful was I, when I took my way,
Each trifle under truest bars to thrust,
That to my use it might unused stay
From hands of falsehood, in sure wards of trust!
But thou, to whom my jewels trifles are,
Most worthy of comfort, now my greatest grief,
Thou best of dearest and mine only care,
Art left the prey of every vulgar thief.
Thee have I not lock'd up in any chest,
Save where thou art not, though I feel thou art,
Within the gentle closure of my breast,
From whence at pleasure thou mayst come and part;
And even thence thou wilt be stol'n, I fear,
For truth proves thievish for a prize so dear.

XLVIII.

Я був уважний, як ішов із дому,
Сховав дрібничку кожна під замок,
Щоб, заки я вживатиму, нікому
Не впала в руки сфальшувать рядок.
То ти, кому належать ці дрібниці,
Комфорту вартий, мій найбільший біль,
З найліпших перший у моїй опіці,
Лишивсь злодюг вульгарних жертва й ціль.
Тебе я не замкнув в ніякій скрині,
Ти в небезпеці там, та в мене ти
В грудей моїх тендітній комірчині,
Де можеш все прийти і відійти.
Й тут викрали б тебе, бо істина
Злодійкувата, де значна ціна.

24 липня 1992

XLIX.

Against that time, if ever that time come,
When I shall see thee frown on my defects,
When as thy love hath cast his utmost sum,
Call'd to that audit by advis'd respects;
Against that time when thou shalt strangely pass,
And scarcely greet me with that sun, thine eye,
When love, converted from the thing it was,
Shall reasons find of settled gravity;
Against that time do I ensconce me here
Within the knowledge of mine own desert,
And this my hand against myself uprear,
To guard the lawful reasons on thy part:
    To leave poor me thou hast the strength of laws,
    Since why to love I can allege no cause.

XLIX.

Против часу, як прийде отой час,
Коли судити станеш мій дефект,
Коли твоя любов знайде баланс,
Як перевірить книги твій респект —
Против часу, як вийдеш, мов чужий,
Ледве закинувши в мій бік свій зір,
Коли кохання змінить погляд свій,
Щоб розум вирішив важкий цей спір —
Против того часу сховаюсь тут
У розумінні я й тебе лишу;
Цю руку проти себе піднесу:
Твоє законне право збережу.
Мене лишити — в тебе правний чин;
Чому кохати, не знайду причин.

25 липня 1992

L.

How heavy do I journey on the way,
When what I seek, my weary travel's end,
Doth teach that ease and that repose to say,
'Thus far the miles are measur'd from thy friend!'
The beast that bears me, tired with my woe,
Plods dully on, to bear that weight in me,
As if by some instinct the wretch did know
His rider lov'd not speed, being made from thee:
The bloody spur cannot provoke him on
That sometimes anger thrusts into his hide,
Which heavily he answers with a groan
More sharp to me than spurring to his side;
For that same groan doth put this in my mind:
My grief lies onward and my joy behind.

L.

Як важко в подорож мені іти,
Як те, що ждав, мандрівки цей кінець,
Учить в спочинку тихому ректи:
“Від друга милі зрагував їздець.”
Хоч звір, який мене несе, охляв,
Та тягнеться, підтримує мене,
Якби інстинктом, ледар, відчував,
Що вершник не спішить лишить тебе.
І шпора не прискорить його хід,
Як гнів йому її устроить в бік,
Лиш стогін гострий чую в відповідь,
Гостріший в мене, ніж остроги пік.
Цей стогін так мені і повторя:
Мій сум попереду — позаду гра.

19 січня 1992

LI.

Thus can my love excuse the slow offence
Of my dull bearer when from thee I speed:
From where thou art why should I haste me thence?
Till I return, of posting is no need.
O, what excuse will my poor beast then find,
When swift extremity can seem but slow?
Then should I spur, though mounted on the wind;
In winged speed no motion shall I know:
Then can no horse with my desire keep pace;
Therefore desire, of perfect'st love being made,
Shall neigh — no dull flesh — in his fiery race;
But love, for love, thus shall excuse my jade, —
    'Since from thee going he went wilful-slow,
    Towards thee I'll run, and give him leave to go.'

Ll.

Моя любов пробачить, що повільний
Був мій носій, як я від тебе йшов.
Чи поспішать звідтіль, де ти, доцільно?
Не треба поспіху зак вернусь знов.
Де знайде вибачення ця тварина,
Як звільна йде до милого кінця,
Чи вжити шпору, хоч і вітру спина
На крилах скорости не обіця.
То ж кінь не йде з моїм бажанням в ногу,
Тому бажання, що любов моя,
Лиш заїрже — не кінь — в вогненнім змагу,
Кохання для кохання вибачить коня.
Від тебе він повільно йшов, зате
До тебе побіжу я, він хай йде.

26 липня 1992

LII.

So am I as the rich, whose blessed key
Can bring him to his sweet up-locked treasure,
The which he will not every hour survey,
For blunting the fine point of seldom pleasure.
Therefore are feasts so solemn and so rare,
Since, seldom coming, in the long year set,
Like stones of worth they thinly placed are,
Or captain jewels in the carcanet.
So is the time that keeps you as my chest,
Or as the wardrobe which the robe doth hide,
To make some special instant special blest,
By new unfolding his imprison'd pride.
Blessed are you, whose worthiness gives scope,
Being had, to triumph, being lack'd, to hope.

LII.

Так я багатий, чий щасливий ключ
Відкрити може той укритий скарб,
Якого не торкатись голіруч,
Щоб вхопити розваг найкращий карб.
Бо й свята урочисті і рідкі,
Не часто виповняють довгий рік —
Дорогоцінні камені, які
Прикрашують намиста сердалік.
Так час сховав тебе в мою казну,
Чи шафу, де висить пишнота шат,
Щоб привести хвилину радісну,
Ув'язнений відкривши маєстат.
Щасливий ти, що цінністю блистиш,
Раз це тріумф, а раз надія лиш.

21 січня 1992

LIII.

What is your substance, whereof are you made,
That millions of strange shadows on you tend?
Since every one hath, every one, one shade,
And you, but one, can every shadow lend.
Describe Adonis, and the counterfeit
Is poorly imitated after you;
On Helen's cheek all art of beauty set,
And you in Grecian tires are painted new:
Speak of the spring and foison of the year;
The one doth shadow of your beauty show,
The other as your bounty doth appear;
And you in every blessed shape we know.
    In all external grace you have some part,
    But you like none, none you, for constant heart.

LIII.

Яка субстанція, з якої ти?
Мільйон від тебе дивних тіней йде,
Як з кожного із нас одна лише;
Ти міг би всім одну позичити.
Візьмим Адоніса: його портрет
Це лиш погана копія твоя,
Й Гелену, що найкраща із лиця;
Ти в грецькім строю як її дублет.
Візьмим весну та осінь з пір усіх:
У першій вроди верхній ти щабель,
А в другій щедрістю ти переміг,
В обох благословенний ти модель.
У зовнішній появі ти блистиш,
А серце вірне є у тебе лиш.

22 січня 1992

LIV.

O, how much more doth beauty beauteous seem
By that sweet ornament which truth doth give!
The rose looks fair, but fairer we it deem
For that sweet odour which doth in it live.
The canker-blooms have full as deep a dye
As the perfumed tincture of the roses,
Hang on such thorns, and play as wantonly
When summer's breath their masked buds discloses:
But, for their virtue only is their show,
They live unwoo'd, and unrespected fade;
Die to themselves. Sweet roses do not so;
Of their sweet deaths are sweetest odours made:
And so of you, beauteous and lovely youth,
When that shall vade, my verse distils your truth.

LIV.

О, як краса ще кращою бува
В оздобі запаху, що даний їй.
Ось рожа гарна; кращає вона
Солодким запахом, живучим в ній.
Теж дикі рожі повні кольорів,
Як перфумована тинктура рож,
Висять на колючках, як літа спів
Розкриє їхні пуп'янки також.
Та вартість їх уся на показ знак:
Ростуть неплідні, впавши на моріг,
Вмирають в собі. З рожами не так:
Солодка смерть змінє в запах їх.
Отак з тобою, любий друже, теж,
Як все мине, в тім вірші житимеш.

22 січня 1992

LV.

Not marble, nor the gilded monuments
Of princes, shall outlive this powerful rime;
But you shall shine more bright in these contents
Than unswept stone, besmear'd with sluttish time.
When wasteful war shall statues overturn,
And broils root out the work of masonry,
Nor Mars his sword nor war's quick fire shall burn
The living record of your memory.
'Gainst death and all-oblivious enmity
Shall you pace forth; your praise shall still find room
Even in the eyes of all posterity
That wear this world out to the ending doom.
So, till the judgment that yourself arise,
You live in this, and dwell in lover's eyes.

LV.

Ні мармур, ні золочен монумент
Князів не може пережить цих рим,
І ти, як вірша цього компонент,
завжди заблиснеш сяєвом ясным.
Війна нещадна статуї змете,
Вогонь понищить будівельний труд,
Ні Марса меч й пожежа не зітре
Того, що в пам'яті на незабудь.
Так проти смерти й ворогів тупих
Вперед ти підеш і хвала твоя
Віднайде місце й у нащадків тих,
Що понесуть цей світ аж до кінця.
По Суд Страшний, що воскресить твій прах,
Живеш в цім вірші і в моїх очах.

23 січня 1992

LVI.

Sweet love, renew thy force; be it not said
Thy edge should blunter be than appetite,
Which but to-day by feeding is allay'd,
To-morrow sharpen'd in his former might:
So, love, be thou; although to-day thou fill
Thy hungry eyes, even till they wink with fulness,
To-morrow see again, and do not kill
The spirit of love with a perpetual dulness.
Let this sad interim like the ocean be
Which parts the shore, where two contracted new
Come daily to the banks, that, when they see
Return of love, more bless'd may be the view;
Or call it winter, which, being full of care
Makes summer's welcome thrice more wish'd, more rare.

LVI.

Солодка ти любове, посились,
Твій потяг хай росте за апетит,
Сьогодні він, наївшия, вже сит,
А завтра загостриться, як колись.
Так ти, любове, хоч і досхочу
Накліпалась очима нині вкрай,
То завтра знов дивись і не змінйай
Цей дух любови у тривку нудьгу.
Хай час перерви, наче океан,
Що ділить береги, і де щодня
Двоє заручених на березі стоять,
З любови в них і берег мінить стан.
Чи як зима, хоч захисна, проте,
Бажання літа в апетит росте.

24 січня 1992

LVII.

Being your slave, what should I do but tend
Upon the hours and times of your desire?
I have no precious time at all to spend,
Nor services to do, till you require.
Nor dare I chide the world-without-end hour
Whilst I, my sovereign, watch the clock for you,
Nor think the bitterness of absence sour
When you have bid your servant once adieu;
Nor dare I question with my jealous thought
Where you may be, or your affairs suppose,
But, like a sad slave, stay and think of nought,
Save where you are how happy you make those.
So true a fool is love that in your will,
Though you do anything, he thinks no ill.

LVII.

Як твій слуга, що можу я зробити,
Хіба очікувать твоїх бажань?
Мій цінний час короткий для завдань
Чи для послуг, хіба тобі служить.
І не клянущу я безмір всіх годин,
Як при годиннику стежу нераз,
Не нарікаю на похмурий час,
Коли слугу ти кинув раз один.
І не питаю з заздрости, де ти,
Що робиш, з ким; не мислю про ніщо,
Лиш, як сумний слуга, вдоволен, що
І там де ти, міг щастя принести.
Любов з твоєї волі дурнем зве,
Щонебудь зробиш, не прийме за зле.

28 січня 1992

LVIII.

That god forbid that made me first your slave,
I should in thought control your times of pleasure,
Or at your hand the account of hours to crave,
Being your vassal, bound to stay your leisure!
O, let me suffer, being at your beck,
The imprison'd absence of your liberty;
And patience, tame to sufferance, bide each check,
Without accusing you of injury.
Be where you list, your charter is so strong
That you yourself may privilege your time
To what you will; to you it doth belong
Yourself to pardon of self-doing crime.
I am to wait, though waiting so be hell,
Not blame your pleasure, be it ill or well.

LVIII.

Крий, боже, що я став твоїм слугою,
Контролювати час твоїх розваг,
Чи жебрать звіт годин перед тобою,
Я твій васал, дозвілля твого раб.
Дозволь терпіти, бути на твій поклик
Ув'язненим в відсутності твоїй,
І терпеливим на терпіння й докір,
Та й не виню тебе в біді отій.
Будь, де захочеш; сильне в тебе право
І часом кермувати привілей,
Як забажаєш. Тобі належить навіть
Собі прощати й злочини, ачей.
Мені чекать, хоч пекло це мені,
Не ганить примх твоїх, в добрі чи злі.

27 липня 1992

LIX.

If there be nothing new, but that which is
Hath been before, how are our brains beguil'd,
Which, labouring for invention, bear amiss
The second burden of a former child!
O, that record could with a backward look,
Even of five hundred courses of the sun,
Show me your image in some antique book,
Since mind at first in character was done!
That I might see what the old world could say
To this composed wonder of your frame;
Whether we are mended, or whe'r better they,
Or whether revolution be the same.
O, sure I am, the wits of former days
To subjects worse have given admiring praise.

LIX.

Якщо нема новизни, тільки та,
Що вже була, чому морочить мозок,
Який шука інвенцій, щоб вага
Повторення збільшила ряд поразок.
Рекорд цей може глянути назад,
На п'ятсот навіть оборотів сонця,
Твій образ показать на давній лад,
На книг античних вписаний суконце.
Побачу, що сказать міг давній світ
Про чудо, скрите в твого тіла рами,
Чи ми щось витворили краще від
Старих картин, чи зміни є ті самі.
Та я під впливом тих минулих днів
І гірші теми захватно хвалив.

28 липня 1992

LX.

Like as the waves make towards the pebbled shore,
So do our minutes hasten to their end;
Each changing place with that which goes before,
In sequent toil all forwards do contend.
Nativity, once in the main of light,
Crawls to maturity, wherewith being crown'd,
Crooked elipses 'gainst his glory fight,
And Time that gave doth now his gift confound.
Time doth transfix the flourish set on youth
And delves the parallels in beauty's brow,
Feeds on the rarities of nature's truth,
And nothing stands but for his scythe to mow:
And yet to times in hope my verse shall stand,
Praising thy worth, despite his cruel hand.

LX.

Як хвилі пруть на берег кам'яний,
Так йдуть хвилини наші до кінця,
Спішать зайняти ряд передовий,
Змагаючись, замінюють місця.
Народження, що в розпалі світел,
Повзе до зрілості по ореол,
Крива екліпса — слави перемел,
А Час, що дав цей дар, його й зборов.
Це Час пониже розквіт юности,
Порие зморщки в юному чолі:
Харчуєсь раритетом красоти,
Ніщо не встоїться його косі.
Та ось Часові встоїться мій вірш,
Славитиме твою красу й пізніш.

29 січня 1992

LXI.

Is it thy will thy image should keep open
My heavy eyelids to the weary night?
Dost thou desire my slumbers should be broken,
While shadows, like to thee, do mock my sight?
Is it thy spirit that thou send'st from thee
So far from home, into my deeds to pry,
To find out shames and idle hours in me,
The scope and tenor of thy jealousy?
O, no! thy love, though much, is not so great:
It is my love that keeps mine eye awake;
Mine own true love that doth my rest defeat,
To play the watchman ever for thy sake:
For thee watch I whilst thou dost wake elsewhere,
From me far off, with others all too near.

LXI.

Ти хтів, щоб образ твій тримав відкриті
Мої важкі повіки цілу ніч?
Чи забажав, щоб сні мої звалити,
Як тінь твоя стоїть мені увіч?
Чи це твій дух, що ти післав від себе,
Здаля, щоб оглядять мої діла,
Знайти мене в ганьбі та у потребі:
Це ціль твоєї заздрости була?
О, ні! Твоя любов не так велика,
Моя любов мені відкрила зір;
Моя любов правдива спокій смика,
Щоб був я сторожем твоїм, повір!
Тебе пильную, хоч встаєш десь там,
Здаля від мене, з іншими кумпан.

28 липня 1992

LXII.

Sin of self-love possesseth all mine eye
And all my soul and all my every part;
And for this sin there is no remedy,
It is so grounded inward in my heart.
Methinks no face so gracious is as mine,
No shape so true, no truth of such account;
And for myself mine own worth do define,
As I all other in all worths surmount.
But when my glass shows me myself indeed,
Beated and chopp'd with tann'd antiquity,
Mine own self-love quite contrary I read;
Self so self-loving were iniquity.
'Tis thee, myself, — that for myself I praise,
Painting my age with beauty of thy days.

LXII.

Гріх себелюбства у моїх очах,
В моїй душі, в частинах тіла всіх;
Немає ліку на цей гріх: свій шлях
Знайшов до мого серця й там приліг.
Тверджу: в нікого, як моє, лице,
Правдивий вигляд, правильність така;
Самому варто похвалити це,
Всіх інших вартість ця перемага.
Глип в дзеркало і бачу там себе,
Як знищила мене старовина;
Це самолюбство так мене щибє,
Несправедлива оцінка сама.
Це ти — той я, якого тут хвалю,
Малюю вік мій, як красу твою.

29 липня 1992

LXIII.

Against my love shall be, as I am now,
With Time's injurious hand crush'd and o'erworn;
When hours have drain'd his blood and fill'd his brow
With lines and wrinkles; when his youthful morn
Hath travell'd on to age's steepy night;
And all those beauties whereof now he's king
Are vanishing or vanish'd out of sight,
Stealing away the treasure of his spring;
For such a time do I now fortify
Against confounding age's cruel knife,
That he shall never cut from memory
My sweet love's beauty, though my lover's life:
His beauty shall in these black lines be seen,
And they shall live, and he in them still green.

LXIII.

Мое кохання раньше ніж тепер
Я є — поранений рукою Часу,
Коли годин рахунок кров пожер
Й у зморщки зрив чоло, — тоді ще красень
Він мандрував у віку темну ніч
Й краса, що королем його зробила,
Зникає, чи вже зникла в нього з віч
І вкрала скарб, яким весна дарила.
Для того часу я кріплю себе
Від гострого ножа старого віку,
Щоб не відрізав з пам'яті тебе —
Красу солодкого кохання звічу.
Його красу знайдуть у віршах цих,
Що житимуть і він, зелений, в них.

29 липня 1992

LXIV.

When I have seen by Time's fell hand defac'd
The rich-proud cost of outworn buried age;
When sometime lofty towers I see down-raz'd,
And brass eternal slave to mortal rage;
When I have seen the hungry ocean gain
Advantage on the kingdom of the shore,
And the firm soil win of the watery main,
Increasing store with loss, and loss with store;
When I have seen such interchange of state,
Or state itself confounded to decay;
Ruin hath taught me thus to ruminatè —
That Time will come and take my love away.
This thought is as a death, which cannot choose
But weep to have that which it fears to lose.

LXIV.

Коли я взрів, як Часу зла рука
Спотворює колись красивий вік,
Високі вежі знищує до тла
І вічну мідь грузить у мертвий стік.
Коли я взрів: неситий океан
Займає королівства береги
Й тверда земля збиває вод штовхан:
Чи втрата, чи здобуток — без ваги.
Коли я взрів: змінює кожний стан,
Чи пак, сам стан до знищення готов;
Загибель всього підсуває план,
Що прийде Час і забере любов.
Ця думка, наче смерть, не знає змін;
Той плаче, хто боїться: втратить він.

21 січня 1992

LXV.

Since brass, nor stone, nor earth, nor boundless sea,
But sad mortality o'ersways their power,
How with this rage shall beauty hold a plea,
Whose action is no stronger than a flower?
O, how shall summer's honey breath hold out
Against the wreckful siege of battering days,
When rocks impregnable are not so stout,
Nor gates of steel so strong, but Time decays?
O fearful meditation! where, alack,
Shall Time's best jewel from Time's chest lie hid?
Or what strong hand can hold his swift foot back?
Or who his spoil of beauty can forbid?
O, none, unless this miracle have might,
That in black ink my love may still shine bright.

LXV.

Ні мідь, ні камінь, ні земля, ні море,
Лиш смерть одна поборе їхню міць,
Як в цій злобі краса ще заговорить,
Де вік її не більш тривкий ніж цвіт.
Як може літа медового подих
Відстояти облогу й наступ днів,
Коли несхитних скал граніт не годен,
Ні брам залізо; Час їх всіх поїв.
О, роздуме страшний, чи не укрити
Від Часу Часу самоцвіт уже,
Де та міцна рука, що може відродити
Красу і хто від смерти збереже?
Ніхто, хіба це чудо життєписне:
Моя любов в моїм чорнилі блисне.

31 січня 1992

LXVI.

Tir'd with all these, for restful death I cry
As to behold desert a beggar born,
And needy nothing trimm'd in jollity,
And purest faith unhappily forsworn,
And gilded honour shamefully misplac'd,
And maiden virtue rudely strumpeted,
And right perfection wrongfully disgrac'd,
And strength by limping sway disabled,
And art made tongue-tied by authority,
And folly — doctor-like — controlling skill,
And simple truth miscall'd simplicity,
And captive good attending captain ill:
Tir'd with all these, from these would I be gone,
Save that to die, I leave my love alone.

LXVI.

Утомлений всім тим, я хочу вмерти,
Коли жебрак надармо жде заслуг,
І бідного потреб нічим не стерти,
Про чисту вірність вже зник і слух,
І гідність золота ганьбою вкрита,
І грубіян дівочу честь пом'яв,
І права досконалість перебита,
І силу на кульгавість світ зміняв,
Уста мистецтву влада затулила,
Безглуздя лічить вмілости талан,
Звичайна правда простоту зганьбила,
Добро в полоні — зло для нього пан;
Я втомлений всім тим, на смерть готов
Та як залишу в самоті любов?

LXVII.

Ah! wherefore with infection should he live,
And with his presence grace impiety,
That sin by him advantage should achieve,
And lace itself with his society?
Why should false painting imitate his cheek,
And steal dead seeing of his living hue?
Why should poor beauty indirectly seek
Roses of shadow, since his rose is true?
Why should he live, now Nature bankrupt is,
Beggar'd of blood to blush through lively veins?
For she hath no exchequer now but his,
And, proud of many, lives upon his gains.
O, him she stores, to show what wealth she had
In days long since, before these last so bad.

LXVII.

Чому йому з інфекцією жить,
Без вигляду на всяку грацію,
Де гріх його користь дає зажить,
Стрибнув в свою суспільну фракцію?
Чому в фальшивім образі щока,
Де смертний вид здоровий колір здер?
Чому краса убога рож шука
У тіні? Квіт його цвіте тепер.
Чому, коли Природа вже банкрут,
Йому на крові з жебрів треба жить?
Уся її казна — це він отут,
Вона живе з його надбань в цю мить.
Його тримає й чваниться майном
Від давніх днів, зак ті прийшли зі злом.

21 липня 1992

LXVIII.

Thus is his cheek the map of days outworn,
When beauty liv'd and died as flowers do now,
Before these bastard signs of fair were born,
Or durst inhabit on a living brow;
Before the golden tresses of the dead,
The right of sepulchres, were shorn away,
To live a second life on second head;
Ere beauty's dead fleece made another gay:
In him those holy antique hours are seen,
Without all ornament, itself and true,
Making no summer of another's green,
Robbing no old to dress his beauty new;
And him as for a map doth Nature store,
To show false Art what beauty was of yore.

LXVIII.

Так це лице, мов мапа давніх днів,
Коли краса жила, як квіт, що вмер,
Ще заки хтось штучну красивість вспів
Знайти, чи пил живе чоло затер.
Ще заки золоте волосся стне
Погребник, згідно з правом, у мерця,
Й на другій голові нове життя зросте,
Хтось другий мертвим руном тішиться.
У нім античних годин святість є,
Без орнаментів, дійсна і жива,
Бо інша зелень літа не дає,
Старого не красить його краса.
Зразком фальшивій Штуці зберегти
Хоче Природа вид його краси.

3 серпня 1992

LXIX.

Those parts of thee that the world's eye doth view
Want nothing that the thought of hearts can mend;
All tongues — the voice of souls — give thee that due,
Uttering bare truth, even so as foes commend.
Thy outward thus with outward praise is crown'd;
But those same tongues, that give thee so thine own,
In other accents do this praise confound
By seeing farther than the eye hath shown.
They look into the beauty of thy mind,
And that, in guess, they measure by thy deeds;
Then, churls, their thoughts, although their eyes were kind,
To thy fair flower add the rank smell of weeds:
But why thy odour matcheth not thy show,
The soil is this, that thou dost common grow.

LXIX.

Все те, що в тебе бачить світа око,
Не хоче нічого, лиш серця спів;
Всі язики і голос душ широко
Несуть цю правду, теж від ворогів.
Тебе вкоронували ці похвали,
Та язики, що хвалять, теж, — нажаль,
Акцентом іншим славу зруйнували:
За видом зору бачать ширшу даль.
Вони глядять краси твоєї думки,
Оцінюючи всі твої діла;
Скупі в оцінці, приятні в рахунку,
Прирівнюють твій цвіт до буряна.
Чому не рівня запах твій і вид,
Земля та сама спільно всіх ростить.

3 серпня 1992

LXX.

That thou art blam'd shall not be thy defect,
For slander's mark was ever yet the fair;
The ornament of beauty is suspect,
A crow that flies in heaven's sweetest air.
So thou be good, slander doth but approve
Thy worth the greater, being woo'd of time;
For canker vice the sweetest buds doth love,
And thou present'st a pure unstained prime.
Thou hast pass'd by the ambush of young days,
Either not assail'd, or victor being charg'd;
Yet this thy praise cannot be so thy praise,
To tie up envy evermore enlarg'd:
If some suspect of ill mask'd not thy show,
Then thou alone kingdoms of hearts shouldst owe.

LXX.

Що ганять теж тебе, не твій дефект,
Бо наклеп гарного живе давно,
Це орнамент краси підозр об'єкт,
Як крик ворон, що вкрив небес панно.
Будь добрий й наклеп схвалить все таки,
Що в вартості твоїй задивлен час;
Гангрена любить медові бруньки,
А ти той найчистіший розцвіт в нас.
Ти засідки пройшов юнацьких днів
Не збитий, переможець всіх атак,
Та ця хвала твоїх не хвалить діл,
Зв'язати заздрість, що зростає так.
Як таєна підозра не твій шов,
То ти один лиш царство серць знайшов.

5 серпня 1992

LXXI.

No longer mourn for me when I am dead
Than you shall hear the surly sullen bell
Give warning to the world that I am fled
From this vile world, with vilest worms to dwell:
Nay, if you read this line, remember not
The hand that writ it; for I love you so,
That I in your sweet thoughts would be forgot,
If thinking on me then should make you woe.
O, if, I say, you look upon this verse,
When I perhaps compounded am with clay,
Do not so much as my poor name rehearse,
But let your love even with my life decay;
Lest the wise world should look into your moan,
And mock you with me after I am gone.

LXXI.

Коли умру, не плач за мною ввік,
Лиш як почувеш цей зловісний дзвін,
Що світові дав знак, що я утік
З гидкого світа в хробів гидший тлін.
Не згадуй, як читаєш цей рядок,
Руки, що пише це; тебе ж люблю,
То ж викресли мене з своїх думок,
Як спогад мій додасть тобі жалю.
Якщо, кажу, поглянеш на мій вірш,
Коли я, може, буду вже в землі,
Не згадуй мого імені вже більш,
Твоя любов й моя хай зникне в млі:
Щоб мудрий світ не знав, який твій жаль,
Не кпив із нас обох, як піду в даль.

1 лютого 1992

LXXII.

O, lest the world should task you to recite
What merit lived in me, that you should love
After my death, — dear love, forget me quite,
For you in me can nothing worthy prove;
Unless you would devise some virtuous lie,
To do more for me than mine own desert,
And hang more praise upon deceased I
Than niggard truth would willingly impart:
O, lest your true love may seem false in this,
That you for love speak well of me untrue,
My name be buried where my body is,
And live no more to shame nor me nor you.
For I am sham'd by that which I bring forth,
And so should you, to love things nothing worth.

LXXII.

Коби лиш світ не змушував тебе
Сказать за що любити маєш ти
Мене по смерті. Так забудь мене!
Тобі в мені щось варте не знайти,
Хіба цнотливу віднайнеш брехню
Зробить для мене більш, ніж заслужив,
Й завісиш більш хвали на смерть мою,
Ніж правда — отой скнара — приділив.
Коби узріла фальш твоя любов,
Що хтів сказать з любви неправду ти,
Мій труп й ім'я спочинуть разом знов,
Мені й тобі щоб стиду не нести.
Стидаюсь того, що створив я й ти
Стидайсь, що любиш речі без ціни.

5 серпня 1992

LXXIII.

That time of year thou mayst in me behold
When yellow leaves, or none, or few, do hang
Upon those boughs which shake against the cold,
Bare ruin'd choirs, where late the sweet birds sang.
In me thou see'st the twilight of such day
As after sunset fadeth in the west;
Which by and by black night doth take away,
Death's second self, that seals up all in rest.
In me thou see'st the glowing of such fire,
That on the ashes of his youth doth lie,
As the death-bed whereon it must expire,
Consum'd with that which it was nourish'd by.

    This thou perceiv'st, which makes thy love more strong,
    To love that well which thou must leave ere long.

LXXIII.

Пору цю року бачиш у мені,
Коли жовтіє листя й пада вниз
З гілок, які трясуться, як в зимі,
Звал хорів, де птахів пісні лились.
В мені ти бачиш присмерк того дня,
Який за сонцем ген у захід йде,
Де чорна ніч, безпросвітна п'тьма,
Мов друга смерть, все на спочин кладе.
В мені ти бачиш той вогню пожар,
Що в попелищі юности лежить,
На смертнім ложі; час його пожер,
Спожитий тим, що і його живить.
Тут чуєш, що підсилює любов,
Щоб полюбити те, що втрапиш знов.

4 лютого 1992

LXXIV.

But be contented: when that fell arrest
Without all bail shall carry me away,
My life hath in this line some interest,
Which for memorial still with thee shall stay.
When thou reviewest this, thou dost review
The very part was consecrate to thee:
The earth can have but earth, which is his due;
My spirit is thine, the better part of me:
So then thou hast but lost the dregs of life,
The prey of worms, my body being dead;
The coward conquest of a wretch's knife,
Too base of thee to be remembered.

The worth of that is that which it contains,
And that is this, and this with thee remains.

LXXIV.

Будь задоволений. Як цей арешт
Без запорук знесе мене, тоді
Моє життя тут має інтерес,
На пам'ятку залишиться тобі.
Як переглянеш, то побачиш сам,
Що більша часть присвячена тобі;
Земля дістане землю — її крам,
Мій дух є твій, ця краща часть тобі.
То ж втратиш тільки покидки життя,
Хробацтва здобич буде тіло лиш,
А жертва від негідника ножа
Й твоя основа: в пам'яті залиш.
І вартісне лиш те, що в ній було,
Тобі залишиться оце добро.

4 серпня 1992

LXXV.

So are you to my thoughts as food to life,
Or as sweet-season'd showers are to the ground;
And for the peace of you I hold such strife
As 'twixt a miser and his wealth is found;
Now proud as an enjoyer, and anon
Doubting the filching age will steal his treasure;
Now counting best to be with you alone,
Then better'd that the world may see my pleasure:
Sometime all full with feasting on your sight,
And by and by clean starved for a look;
Possessing or pursuing no delight,
Save what is had or must from you be took.
    Thus do I pine and surfeit day by day,
    Or gluttoning on all, or all away.

LXXV.

Для дум моїх ти наче харч життя,
Солодка злива в літі для ріллі;
За мир з тобою боротьба моя,
Як в скупаря багатства знайдені.
І гордий я із втіхи, та нараз
У сумніві, чи цей злодійський вік
Вкраде цей скарб мій із тобою враз:
Так втіху поліпшить мою прирік.
То часом бенкетую на твій вид,
То мру із голоду за погляд твій,
Шукати — мати не задовольить,
Щаджу, що мав, бо ще вкрадуть скарб мій.
Марнію з непомірности що день,
Чи ситий всім, чи без цих всіх пашень.

5 серпня 1992

LXXVI.

Why is my verse so barren of new pride,
So far from variation or quick change?
Why with the time do I not glance aside
To new-found methods and to compounds strange?
Why write I still all one, ever the same,
And keep invention in a noted weed,
That every word doth almost tell my name,
Showing their birth, and where they did proceed?
O, know, sweet love, I always write of you,
And you and love are still my argument;
So all my best is dressing old words new,
Spending again what is already spent:
For as the sun is daily new and old,
So is my love still telling what is told.

LXXVI.

Чому мій вірш без задумів нових,
Далекий від різновидів і змін?
Чому з часом не взяв я акростих,
Чи інші методи для перемін?
Чому пишу я вірш завжди той сам,
Вбираючи новизни в давній стрій,
Де кожне слово є моїм ім'ям,
Народження їх вказує й закрій?
О, любий, знай, про тебе все пишу,
Любов і ти це тема моїх тем,
Старі слова найкращим прикрашу
І трачу те, що втратив перед тим.
Як сонце в кожний день нове й старе,
Моя любов говорить те й лиш те.

3 лютого 1992

LXXVII.

Thy glass will show thee how thy beauties wear,
Thy dial how thy precious minutes waste;
The vacant leaves thy mind's imprint will bear,
And of this book this learning mayst thou taste.
The wrinkles which thy glass will truly show
Of mouthed graves will give thee memory;
Thou by thy dial's shady stealth mayst know
Time's thievish progress to eternity.
Look! what thy memory cannot contain,
Commit to these waste blanks, and thou shalt find
Those children nurs'd, deliver'd from thy brain,
To take a new acquaintance of thy mind.
These offices, so oft as thou wilt look,
Shall profit thee and much enrich thy book.

LXXVII.

Покаже дзеркало відхід краси,
Годинник — як хвилини марно йдуть;
Листки порожні в мозок понеси,
В цій книзі, де тебе поради ждуть.
Та зморщки, що побачиш в дзеркалі,
Мов рот розкритий, вказують гроби;
Тінь стрілки на годиннику тобі
Значить як час іде до вічності.
Все те, що в пам'яті не зберегти,
Перенеси на білі сторінки,
Немов дітей, що в мозку вивів ти,
І наново пізнай свої думки.
Ця функція, як часто в ній сидить,
Користь для тебе й книгу збагатить.

6 серпня 1992

LXXVIII.

So oft have I invok'd thee for my Muse
And found such fair assistance in my verse
As every alien pen hath got my use
And under thee their poesy disperse.
Thine eyes, that taught the dumb on high to sing
And heavy ignorance aloft to fly,
Have added feathers to the learned's wing
And given grace a double majesty.
Yet be most proud of that which I compile,
Whose influence is thine, and born of thee:
In others' works thou dost but mend the style,
And arts with thy sweet graces graced be;
But thou art all my art, and dost advance
As high as learning my rude ignorance.

LXXVIII.

Моя будь Муза — кликав я тебе —
Та помічник в моєму віршуванні;
Чуже перо наслідує мене,
З тобою вірші їх у почитанні.
Твої ж це очі, що й німого вчать
Співати, й незнання підносять вгору,
Пером до крил шанують вчену знать,
Величність хвалять двічі без розбору.
Та ти будь гордий тим, що я уклав,
Бо в тім твій вплив, народжений тобою;
У творах інших ти на стиль впливав.
Мистецтво, де є ти, живе красою.
Та ти моє мистецтво і талант,
Що вгору йде; я просто ігнорант.

6 серпня 1992

LXXIX.

Whilst I alone did call upon thy aid,
My verse alone had all thy gentle grace;
But now my gracious numbers are decay'd,
And my sick muse doth give another place.
I grant, sweet love, thy lovely argument
Deserves the travail of a worthier pen;
Yet what of thee thy poet doth invent
He robs thee of, and pays it thee again.
He lends thee virtue, and he stole that word
From thy behaviour; beauty doth he give,
And found it in thy cheek; he can afford
No praise to thee but what in thee doth live.
Then thank him not for that which he doth say,
Since what he owes thee thou thyself dost pay.

LXXIX.

Лиш я просив твоєї допомоги,
В мойому вірші грація твоя;
Мої рядочки гинуть від знемоги
І муза стомлена вже відмовля.
З твоїм я згідний, любий, аргументом,
Що труд цей вартий ліпшого пера;
Те, що поет твій дав тобі з акцентом,
Раз в тебе забира, то поверта.
Дає тобі чесноту і це слово
Краде з твоїх манер. Красу дає,
Яку знайшов на щоках випадково:
Хвала ця не тобі, це в тебе є.
Не дякуй ти йому за ті трактати:
Що має він тебе, за те ти платиш.

7 серпня 1992

LXXX.

O, how I faint when I of you do write,
Knowing a better spirit doth use your name,
And in the praise thereof spends all his might,
To make me tongue-tied, speaking of your fame!
But since your worth, — wide as the ocean is, —
The humble as the proudest sail doth bear,
My saucy bark, inferior far to his,
On your broad main doth wilfully appear.
Your shallowest help will hold me up afloat,
Whilst he upon your soundless deep doth ride;
Or, being wreck'd, I am a worthless boat,
He of tall building and of goodly pride:
Then if he thrive and I be cast away,
The worst was this; — my love was my decay.

LXXX.

Як я боюсь, коли пишу про тебе,
З знанням, що хтось твоє ім'я вжива,
І для похвал всю міць він витеребить,
Зв'язать язик мій, щоб не хвалив я.
Твоя ціна, як океан широка,
Що скромні й горді паруси несе;
Моя же барка бідна, одинока
В твоєму океані теж пливе.
На міліні я вдержусь на поверхні,
Він проплива беззвучні глибини;
У катастрофі човен мій безвартний,
У нього пишний дім високої ціни.
Як він врятується й мене відкине,
Найгірше, що моя любов загине.

7 серпня 1992

LXXXI.

Or I shall live your epitaph to make,
Or you survive when I in earth am rotten;
From hence your memory death cannot take,
Although in me each part will be forgotten.
Your name from hence immortal life shall have,
Though I, once gone, to all the world must die:
The earth can yield me but a common grave,
When you entombed in men's eyes shall lie.
Your monument shall be my gentle verse,
Which eyes not yet created shall o'er-read;
And tongues to be your being shall rehearse,
When all the breathers of this world are dead;
    You still shall live, — such virtue hath my pen, —
    Where breath most breathes, — even in the mouths of men.

LXXXI.

Чи епітафію впишу тобі,
Чи ти ще житимеш, як ляжу в гробі —
Про тебе пам'ять не помре й тоді,
Коли про мене призабудуть, пробі!
Я, відійшовши, замінюсь у прах,
Мене положать у звичайний гріб;
Твоє ім'я знайде в безсмертя брід
І ти лежатимеш в людей, в очах.
Твій пам'ятник — цей мій ласкавий вірш —
Читатимуть нестворені ще очі
Та повторятимуть уста охочі,
Коли ніхто, хто жив, не буде більш.
Ти житимеш — це міць мого пера —
У світі духа, що ніколи не вмира.

LXXXII.

I grant thou wert not married to my Muse,
And therefore mayst without attaint o'erlook
The dedicated words which writers use
Of their fair subject, blessing every book.
Thou art as fair in knowledge as in hue,
Finding thy worth a limit past my praise;
And therefore art enforc'd to seek anew
Some fresher stamp of the time-bettering days.
And do so, love; yet when they have devis'd
What strained touches rhetoric can lend,
Thou truly fair wert truly sympathiz'd
In true plain words by thy true-telling friend;
    And their gross painting might be better us'd
    Where cheeks need blood; in thee it is abus'd.

LXXXII.

Моїй не мусиш залицятись Музі
І можеш без ганьби читать слова
Присвят, що пишуть їх поети-друзі
На кожній книзі, де тобі хвала.
В знанні красивий, як і в розголосі,
Пізнав ти вартість над мою хвалу;
Мистецтво щось нове шука й приносить,
Печать свіжішу кращим дням часу.
Так дій, любове. Як і вигадали,
Штучні рядки риторика несе,
Тобі, красуневі, відповідали б
Слова правдиві, що їх друг рече.
Підфарбування можна краще вжити,
Де щокам крові брак; в тобі зловжиті.

8 серпня 1992

LXXXIII.

I never saw that you did painting need,
And therefore to your fair no painting set;
I found, or thought I found, you did exceed
The barren tender of a poet's debt:
And therefore have I slept in your report,
That you yourself, being extant, well might show
How far a modern quill doth come too short,
Speaking of worth, what worth in you doth grow.
This silence for my sin you did impute,
Which shall be most my glory, being dumb;
For I impair not beauty being mute,
When others would give life, and bring a tomb.
There lives more life in one of your fair eyes
Than both your poets can in praise devise.

LXXXIII.

Не бачив, щоб ти мусів малюватись
Й не підмальовував твою красу.
Я знав, що ти умів переростати
Пусті слова поета у довгу.
Тому я промовчав в твоїм рапорті,
Що ти зберіг і можеш показати,
Перо, що за коротке в моднім сорті
Про вартість, що в тобі росте, сказати.
Цю мовчанку гріхом моїм ти визнав,
Хоч це мені, що був німим, хвала,
Бо не краса німою бути повинна,
Як в інших ожива і помира.
Більше життя в однім з твоїх очей,
Ніж в похвалах поетів цих, ачей.

10 серпня 1992

LXXXIV.

Who is it that says most, which can say more
Than this rich praise, — that you alone are you,
In whose confine immured is the store
Which should example where your equal grew?
Lean penury within that pen doth dwell
That to his subject lends not some small glory;
But he that writes of you, if he can tell
That you are you, so dignifies his story.
Let him but copy what in you is writ,
Not making worse what nature made so clear,
And such a counterpart shall fame his wit,
Making his style admired everywhere.
You to your beauteous blessings add a curse,
Being fond on praise, which makes your praises worse.

LXXXIV.

Хто скаже більш-за-все? Хто може більш,
Ніж похвала, що нею ти самий?
В чиїм би замкненім достатку зріс
Зразок — тобі подібний, нескладний?
Пісна убогість в тім пері живе,
Що до сюжету позича прикрас.
Та він, що пише, твір свій звелича,
Якщо сказав би: ти є ти якраз.
Нехай лиш скопіює він тебе,
Не погіршить природи ясний твір;
Цей дуплікат, як дотеп в світ піде,
Прославить всюди стиль його і взір.
Красиве благо прокленеш на все,
Похвал жадний, бо слави не несе.

9 серпня 1992

LXXXV.

My tongue-tied Muse in manners holds her still,
While comments of your praise, richly compil'd,
Reserve their character with golden quill,
And precious phrase by all the Muses fil'd.
I think good thoughts, while others write good words,
And, like unletter'd clerk, still cry 'Amen'
To every hymn that able spirit affords
In polish'd form of well-refined pen.
Hearing you prais'd, I say "'Tis so, 'tis true,'
And to the most of praise add something more;
But that is in my thought, whose love to you,
Though words come hindmost, holds his rank before.
Then others for the breath of words respect,
Me for my dumb thoughts, speaking in effect.

LXXXV.

Моя же Муза не гучна цілком —
Тоді, коли хвалять тебе чимдуж
високим стилем, золотим пером,
добором слів, позичених у Муз,
Я тішуся багатством їхніх слів
І, наче дяк простий, кричу „Амінь”
На кожний гимн, той вишуканий спів
У формі вишліфованих умінь.
Похвал цих слухати я рад-готов
І додаю до них й мою хвалу
Та лиш в думках, де вся моя любов,
Скажу словами, як прийду в чергу.
Шануй їх за добірні їх слова,
Мене за ці думки — тобі хвала.

5 лютого 1992

LXXXVI.

Was it the proud full sail of his great verse,
Bound for the prize of all too precious you,
That did my ripe thoughts in my brain inhearse,
Making their tomb the womb wherein they grew?
Was it his spirit, by spirits taught to write
Above a mortal pitch, that struck me dead?
No, neither he, nor his compeers by night
Giving him aid, my verse astonished.
He, nor that affable familiar ghost
Which nightly gulls him with intelligence,
As victors of my silence cannot boast;
I was not sick of any fear from thence:
But when your countenance fill'd up his line,
Then lack'd I matter; that enfeebled mine.

LXXXVI.

Чи гордий парус цих його рядків,
Направлений до призу похвали,
В мойому мозку рій думок розбив,
У гріб змінив утробу, де зросли?
Чи дух його, бо духи все таки
писати вчили, вбив мене на смерть?
Ні, це не він і не помічники
Його нічні мій вірш розбили вщерть.
Ні він, ні дух знайомий, що вночі
Обманює талант, ніхто не міг
побідно наказать мені: мовчи!
І не хворів я, бо боявся їх.
Як вірш його відбив твоє лице,
То бракло таланту мені на це.

6 лютого 1992

LXXXVII.

Farewell! thou art too dear for my possessing,
And like enough thou know'st thy estimate:
The charter of thy worth gives thee releasing;
My bonds in thee are all determinate.
For how do I hold thee but by thy granting?
And for that riches where is my deserving?
The cause of this fair gift in me is wanting,
And so my patent back again is swerving.
Thyself thou gav'st, thy own worth then not knowing,
Or me, to whom thou gav'st it, else mistaking;
So thy great gift, upon misprision growing,
Comes home again, on better judgment making.
Thus have I had thee, as a dream doth flatter,
In sleep a king, but, waking, no such matter.

LXXXVII.

Прощай! Та ти за дорогий мені,
Оцінку знаєш взагалі свою.
Не важне право вартости тобі,
Усталений і строк мого боргу.
Чи я дістав тебе як дарчий акт?
І чи достойний я оцих скарбів?
Дарунок цей у мене в серці факт,
Хоч мій патент ізнов з ціни злетів.
Ти роздавав, хоч вартости не знав,
Помилка, що цей дар припав мені,
Цей дар, що непорозумінням став,
Вертається, щоб виправить в ціні.
Я мав тебе, як мрії легкий знак,
Король був в сні, та на ходу не так.

10 серпня 1992

LXXXVIII.

When thou shalt be dispos'd to set me light,
And place my merit in the eye of scorn,
Upon thy side against myself I'll fight,
And prove thee virtuous, though thou art forsworn.
With mine own weakness being best acquainted,
Upon thy part I can set down a story
Of faults conceal'd, wherein I am attainted;
That thou in losing me shalt win much glory:
And I by this will be a gainer too;
For bending all my loving thoughts on thee,
The injuries that to myself I do,
Doing thee vantage, double-vantage me.
Such is my love, to thee I so belong,
That for thy right myself will bear all wrong.

LXXXVIII.

Якщо ти схильний відпустить мене,
Мої заслуги замінить в зневагу,
Я при тобі, щоб боронить тебе,
Клятвопорушника, й твою повагу.
Ти краще знаєш слабості мої,
Про відхід твій спишу я цілу главу,
Всі помилки, неслави рушії,
Щоб, втративши мене, здобув ти славу.
І я при тому скористаю теж,
Щоб зосередити думки на тебе,
І рани, що самий наніс, береш
Як перевагу; в мене більш ніж треба.
Така моя любов. Тобі належу
І для твого добра все зле змережу.

10 серпня 1992

LXXXIX.

Say that thou didst forsake me for some fault,
And I will comment upon that offence:
Speak of my lameness, and I straight will halt,
Against thy reasons making no defence.
Thou canst not, love, disgrace me half so ill,
To set a form upon desired change,
As I'll myself disgrace; knowing thy will,
I will acquaintance strangle, and look strange;
Be absent from thy walks; and in my tongue
Thy sweet beloved name no more shall dwell,
Lest I, too much profane, should do it wrong,
And haply of our old acquaintance tell.
For thee, against myself I'll vow debate,
For I must ne'er love him whom thou dost hate.

LXXXIX.

Скажи: мене ти кинув за дефект,
А я покоментую цю образу.
Скажи, що я кульгавий; в той аспект
Піду я просто, не скривлю ні разу.
Ганьбить мене не можеш за пів-зле,
Щоб сформувавши рішену вже зміну;
Я сам себе ганьблю. Пізнав тебе,
Й скінчу знайомство наче хтось з чужини.
Не йду з тобою; теж і мій язик
Твоє ім'я солодке не промовить.
Я богохульно кривдити не звик
І буду нашу приязнь славословить.
Для тебе, проти себе, я клянусь:
В ненависнім тобі не залюблюсь.

11 серпня 1992

XC.

Then hate me when thou wilt; if ever, now;
Now, while the world is bent my deeds to cross,
Join with the spite of fortune, make me bow,
And do not drop in for an after-loss:
Ah! do not, when my heart hath 'scap'd this sorrow,
Come in the rearward of a conquer'd woe;
Give not a windy night a rainy morrow,
To linger out a purpos'd overthrow.
If thou wilt leave me, do not leave me last,
When other petty griefs have done their spite,
But in the onset come; so shall I taste
At first the very worst of fortune's might;
    And other strains of woe, which now seem woe,
    Compar'd with loss of thee will not seem so.

XC.

Зненавидь, як схотів, мене й зроби
Це вже, як світ й мої діла навхрест,
Візьмись злобою долі, принизи
Мене, та не зроби це врешті-решт
Тоді, коли вже серце лишить біль,
Після подоланих малих нещасть,
Змінити ніч грізну в дощів метіль,
Що зміні бажаній прийти не дасть.
Як хочеш відійти, не жди кінця,
Як менші лиха вже вчинили зло,
Зроби це сперш, хай покуштую я
Уперш найгірше долі ремесло.
Малі всі лиха, це тепер мов жарт,
Із втратою тебе порівнювать не варт.

7 лютого 1992

XCI.

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their body's force;
Some in their garments, though new-fangled ill;
Some in their hawks and hounds, some in their horse;
And every humour hath his adjunct pleasure,
Wherein it finds a joy above the rest:
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best.
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast:
    Wretched in this alone, that thou mayst take
    All this away, and me most wretched make.

ХСІ.

Одні гордяться родом, другі — вмінням,
А ці — багатством, ті — бо сильні-годні,
Ще інші — строями, хоч і не модні,
Та й соколами, псами, чи і кіньми.
І кожний має немалу розвагу,
Як тішитися, що перевищив всіх;
Та ці дрібниці не для втіх моїх,
Я радше тій одній дам перевагу.
Твоя любов більш за високий рід,
Дорожча всіх багатств, пишніша строю,
Миліша сокола й коня. Тобою
пишаюся: любов — мій пишний звід.
Журюся лиш, що можеш в мене ти
Й забрать її й додати журби.

XCII.

But do thy worst to steal thyself away,
For term of life thou art assured mine;
And life no longer than thy love will stay,
For it depends upon that love of thine.
Then need I not to fear the worst of wrongs,
When in the least of them my life hath end.
I see a better state to me belongs
Than that which on thy humour doth depend:
Thou canst not vex me with inconstant mind,
Since that my life on thy revolt doth lie.
O! what a happy title do I find,
Happy to have thy love, happy to die:
But what's so blessed-fair that fears no blot?
Thou mayst be false, and yet I know it not.

ХСІІ.

Роби найгірш, щоб викрасти себе,
Твій строк життя визначує і мій;
Життя не довше, ніж любов живе,
Про це рішає чар любови твій.
Тоді пощо боятись всіх тих лих,
Коли найменше з них — кінець життя;
Я бачу кращий стан посеред них,
Ніж той, який твій гумор запевня.
Тож не дратуй мінливістю душі,
Коли моє життя рішаєш ти.
Який щасливий титул впав мені:
Щаслив в любові й щасливий відійти!
Чи добре, щоб ганьби боятися?
Фальшивий ти, та це не знаю я.

16 липня 1992

XCIII.

So shall I live, supposing thou art true,
Like a deceived husband; so love's face
May still seem love to me, though alter'd new,
Thy looks with me, thy heart in other place:
For there can live no hatred in thine eye,
Therefore in that I cannot know thy change.
In many's looks the false heart's history
Is writ in moods, and frowns, and wrinkles strange,
But heaven in thy creation did decree
That in thy face sweet love should ever dwell;
Whate'er thy thoughts or thy heart's workings be,
Thy looks should nothing thence but sweetness tell.
How like Eve's apple doth thy beauty grow,
If thy sweet virtue answer not thy show!

ХСІІІ.

Жить треба з вірою, що вірний ти,
Як муж померлий. Любляче лице,
Хоч змінене, любов несе сюди:
Мені твій погляд; серце десь, за це.
Ненависть не живе в очах твоїх,
Й не знаю я про зміну цю твою.
Із різних виглядів, із натяків кривих
Склали фальшивих серць історію.
Рішило небо, як тебе створить:
Любов солодка на лиці твоїм;
Що серцю і думкам і не робить,
Твій погляд насолодою усім.
Як Еви яблуко, твоя краса росте —
Твоя чеснота відповідь за те.

16 липня 1992

XCIV.

They that have power to hurt and will do none,
That do not do the thing they most do show,
Who, moving others, are themselves as stone,
Unmoved, cold, and to temptation slow;
They rightly do inherit heaven's graces,
And husband nature's riches from expense;
They are the lords and owners of their faces,
Others but stewards of their excellence.
The summer's flower is to the summer sweet,
Though to itself it only live and die,
But if that flower with base infection meet,
The basest weed outbraves his dignity:
    For sweetest things turn sourest by their deeds;
    Lilies that fester smell far worse than weeds.

XCIV.

Ті, в кого сила знищити, та взамін
Не роблять це: в них все на показ-струс,
Зворушать інших, а самі як камінь,
Байдужі, зимні, здаля від спокус.
Це спадкоємці всіх небесних ласк,
Що господарять цим добром земним,
Це горді власники облич, як маск,
Всі інші служники лиш їхніх примх.
Так квітка влітку солодить наш час,
Для неї жить і вмерти — це стандарт,
Коли хворіє від простих зараз,
Бурян простіший більш від неї варт.
Скислить і найсолодше час-тиран,
Лілеї скорше в'януть, ніж бур'ян.

8 лютого 1992

XCV.

How sweet and lovely dost thou make the shame
Which, like a canker in the fragrant rose,
Doth spot the beauty of thy budding name!
O, in what sweets dost thou thy sins enclose!
That tongue that tells the story of thy days,
Making lascivious comments on thy sport,
Cannot dispraise but in a kind of praise;
Naming thy name blesses an ill report.
O, what a mansion have those vices got
Which for their habitation chose out thee,
Where beauty's veil doth cover every blot
And all things turn to fair that eyes can see!
Take heed, dear heart, of this large privilege;
The hardest knife ill-us'd doth lose his edge.

XCV.

Солодка й любя в тебе ця ганьба,
Мов виразка у рожі запашній,
Плямить твоє ім'я, що розцвіта,
Гріх насолодою прикрив ти свій.
Язик, що каже казку днів твоїх
І хтиво коментує про твій спорт,
Не засудом, похвалою є їх;
Твоє ім'я славить лихий рапорт.
Що за палац пороки ці знайшли,
Що за житло собі взяли тебе,
Де скрились плями за вуаль краси
Та гарним все, що бачить зір, стає.
Будь обережний, це ж бо привілей,
І ніж твердий, зле вжитий, зм'якне в глей.

15 липня 1992

XCVI.

Some say thy fault is youth, some wantonness;
Some say thy grace is youth and gentle sport;
Both grace and faults are lov'd of more and less:
Thou mak'st faults graces that to thee resort.
As on the finger of a throned queen
The basest jewel will be well esteem'd,
So are those errors that in thee are seen
To truths translated and for true things deem'd.
How many lambs might the stern wolf betray,
If like a lamb he could his looks translate!
How many gazers mightst thou lead away,
If thou wouldst use the strength of all thy state!
But do not so; I love thee in such sort
As, thou being mine, mine is thy good report.

XCVI.

В одних же вада — юність, в інших — примха,
В одних твій такт — це юність, легкий спорт;
Що такт і вади люблять — не новинка,
Ти робиш вади тактом на свій сорт.
Як на пальці престольної княгині
І таний перстень бачений гаразд,
Так всі ті вади в тебе, в середині,
Перелицьовані на такт — якраз.
А скільки вовк овець міг ошукати,
Перелицьований, немов баран!
Як много простаків міг ти зібрати,
Уживши силу всю, що дав твій стан.
Так не роби. Люблю тебе, твій сорт.
Ти мій — для мене добрий твій рапорт.

15 липня 1992

XCVII.

How like a winter hath my absence been
From thee, the pleasure of the fleeting year!
What freezings have I felt, what dark days seen!
What old December's bareness everywhere!
And yet this time remov'd was summer's time,
The teeming autumn, big with rich increase,
Bearing the wanton burden of the prime,
Like widow'd wombs after their lords' decease:
Yet this abundant issue seem'd to me
But hope of orphans and unfather'd fruit;
For summer and his pleasures wait on thee,
And, thou away, the very birds are mute:
Or, if they sing, 'tis with so dull a cheer,
That leaves look pale, dreading the winter's near.

XCVII.

Як схожа на зиму відсутність ця
Моя, рік насолод промчав бігом!
Як холод я відчув і темінь дня!
Старого грудня вбожество кругом!
А всеж пропалий час це літа час,
Багата осінь, в положі тепер,
Вже носить раннього плода вантаж,
Вдови утроба, хоч вже муж помер.
Цей результат рясний згадав мені
І про сиріт, безбатченків-плодів;
Бо ждуть тебе розваги ще літні,
Й тебе нема, замовк і спів птахів:
Якщо співають, то нудні вони,
Аж блідне листя в боязні зими.

10 лютого 1992

XCVIII.

From you have I been absent in the spring,
When proud-pied April, dress'd in all his trim,
Hath put a spirit of youth in everything,
That heavy Saturn laugh'd and leap'd with him.
Yet nor the lays of birds, nor the sweet smell
Of different flowers in odour and in hue,
Could make me any summer's story tell,
Or from their proud lap pluck them where they grew;
Nor did I wonder at the lily's white,
Nor praise the deep vermilion in the rose;
They were but sweet, but figures of delight,
Drawn after you, you pattern of all those.
Yet seem'd it winter still, and, you away,
As with your shadow I with these did play.

XCVIII.

Від тебе відійшов я на весні,
Як квітень стрій строкатий надягнув
Й дух юности розкинув по землі,
Що аж важкий Сатурн з ним підстрибнув.
Та не спів птахів, квітів аромат,
Їх різnorodні кольори і пах
Спонукують про літо розказать,
Чи рвати їх, як квітнуть по полях.
Не подивляю лілій білий цвіт
І не хвалю глибокий рож багрець,
Вони пахучі й радують весь світ,
Та це від тебе, ти для них взірець.
Зима у мене, бо тебе нема,
І лиш, мов тінь від тебе, ця весна.

XCIX.

The forward violet thus did I chide:
Sweet thief, whence didst thou steal thy sweet that smells,
If not from my love's breath? The purple pride
Which on thy soft cheek for complexion dwells
In my love's veins thou hast too grossly dy'd.
The lily I condemned for thy hand,
And buds of marjoram had stol'n thy hair;
The roses fearfully on thorns did stand,
One blushing shame, another white despair;
A third, nor red nor white, had stol'n of both,
And to his robbery had annex'd thy breath;
But, for his theft, in pride of all his growth
A vengeful canker eat him up to death.
More flowers I noted, yet I none could see
But sweet or colour it had stol'n from thee.

XCIX.

Фіялці ранній докоряв я: ет,
Злодійко запашна, твій пишний пах
Це подих милого, багр-фіолет,
Який розлився на твоїх щоках,
Це колір із мого коханця вен.
Лілеї вкрали в нього білість рук,
А майоран волосся зваб-розмай
І рожі колючками криють пук,
Червоні сором, білі біль-відчай,
А інші червінь вкрали й білизну,
Ще й твого подиху набрались вщерть,
За те злодійство їхню пишноту
Черв'як з'їдає мстивий їх на смерть.
Знайшов я більше квітів й, далебі,
Всі запах-кольор викрали в тобі.

C.

Where art thou, Muse, that thou forget'st so long
To speak of that which gives thee all thy might?
Spend'st thou thy fury on some worthless song,
Darkening thy power to lend base subjects light?
Return, forgetful Muse, and straight redeem
In gentle numbers time so idly spent;
Sing to the ear that doth thy lays esteem
And gives thy pen both skill and argument.
Rise, resty Muse, my love's sweet face survey,
If Time have any wrinkle graven there;
If any, be a satire to decay,
And make Time's spoils despised everywhere.
Give my love fame faster than Time wastes life;
So thou prevent'st his scythe and crooked knife.

С.

Де, Музо, ти була й забула ж, ні
Сказати про те, в чім твій могутній злет?
Міць тратиш на безвартісні пісні
Й темниш її, щоб світло мав сюжет?
Вернись, забутлива, і викупи
В ласкавих числах втрачений момент,
Співай для вуха, що шануєш ти,
Й даєш перу своєму аргумент.
Глянь, спляча Музо, на любов мою,
Чи Час вже зморщки вирізьбив на ній;
Як так, то послужись сатирою,
Зневагою здобутки Часу вбий.
Прослав любов мою бистріше ніж,
Час втне життя; його відвернеш ніж.

29 червня 1992

CI.

O truant Muse, what shall be thy amends
For thy neglect of truth in beauty dy'd?
Both truth and beauty on my love depends;
So dost thou too, and therein dignified.
Make answer, Muse: wilt thou not haply say,
'Truth needs no colour, with his colour fix'd;
Beauty no pencil, beauty's truth to lay;
But best is best, if never intermix'd?'
Because he needs no praise, wilt thou be dumb?
Excuse not silence so; for't lies in thee
To make him much outlive a gilded tomb
And to be prais'd of ages yet to be.
Then do thy office, Muse; I teach thee how
To make him seem long hence as he shows now.

СІ.

Лінива Музо, як поправиш брак
Уваги правді в кольорі краси?
Краса і правда це кохання знак,
Як ти, й тому достойною еси.
Дай відповідь. Не схочеш ти сказати:
„Не треба правді кольору, як теж
Красі пера, щоб правду змалювати.”
Найкраще, що від змішань збережеш.
Якщо похвал не хоче, ти змовчиш?
Не вибачай мовчання, бо тобі
Зробить, щоб злотий гріб прожив не лиш,
А славу мав в віках, що впереді.
Зроби обов'язок свій, Музо, й я
Навчу, як продовжить це в майбуття.

30 червня 1992

CII.

My love is strengthen'd, though more weak in seeming;
I love not less, though less the show appear:
That love is merchandiz'd whose rich esteeming
The owner's tongue doth publish everywhere.
Our love was new, and then but in the spring,
When I was wont to greet it with my lays;
As Philomel in summer's front doth sing,
And stops her pipe in growth of riper days:
Not that the summer is less pleasant now
Than when her mournful hymns did hush the night,
But that wild music burthens every bough,
And sweets grown common lose their dear delight.
Therefore, like her, I sometime hold my tongue,
Because I would not dull you with my song.

СІІ.

Моя любов міцніє, хоч вона
Здається слабша, бо люблю я не
На показ, бо, як весь товар, ціна
Любови без реклами не плигне.
Кохання наше квітло навесні,
Коли його вітав мій щирий спів,
Як соловейко в літі шле пісні,
Вриває довгий свист для зрілих днів;
І не тому, що літо без утіх,
Як в час, де трель його втишала ніч,
Та дика музика на гілках всіх,
Солодке всюди тратить цінний клич.
Тож як і він, я стримую язик,
Бо співом нудити тебе не звик.

11 лютого 1992

CIII.

Alack! what poverty my Muse brings forth,
That having such a scope to show her pride,
The argument, all bare, is of more worth
Than when it hath my added praise beside!
O, blame me not, if I no more can write!
Look in your glass, and there appears a face
That over-goes my blunt invention quite,
Dulling my lines and doing me disgrace.
Were it not sinful then, striving to mend,
To mar the subject that before was well?
For to no other pass my verses tend
Than of your graces and your gifts to tell;
And more, much more, than in my verse can sit,
Your own glass shows you when you look in it.

СІІІ.

Яке мені убогство Муза шле,
Як треба показать її пиху;
Сам голий аргумент говорить вже
Багато більше за мою хвалу!
Не гань мене, що не пишу я більш!
Поглянь у дзеркало, а там лице,
Що перевищує слабий мій вірш,
Безцінить ці рядки, ганьбить мене.
Чи це не гріх примірювать латки,
Шукати те, що гарним вже було?
Мій вірш, щоб ти лишився у віки,
Не лиш, щоб похвалить твоє чоло,
Та ж більше, ніж оці мої рядки,
Побачиш, як поглянеш в дзеркало.

7 липня 1992

CIV.

To me, fair friend, you never can be old,
For as you were when first your eye I ey'd,
Such seems your beauty still. Three winters cold
Have from the forests shook three summers' pride,
Three beauteous springs to yellow autumn turn'd
In process of the seasons have I seen,
Three April perfumes in three hot Junes burn'd,
Since first I saw you fresh, which yet are green.
Ah! yet doth beauty, like a dial-hand,
Steal from his figure, and no pace perceiv'd;
So your sweet hue, which methinks still doth stand,
Hath motion, and mine eye may be deceiv'd:
For fear of which, hear this, thou age unbred:
Ere you were born was beauty's summer dead.

СІV.

Не будеш в мене, друже, ти старим;
Твоя краса все ж та, що я зустрів
На перший погляд; тричі вже від зим
Стрясли ліси трьох літ розкішний спів,
Три свіжі весни пожовтіли в осінь
В порядку зміни пір і квітні три
Спалили в червнях запах свій — а й досі
Для мене, наче зелень, свіжий ти.
Ах, та краса — в годиннику біг стрілки —
Відходить поступово від речей;
Так нишком врода йде від тебе, тільки
Непостережно для моїх очей.
Хай знає недорослий вік тепер,
Покіль вродився ти, чар літа вмер.

CV.

Let not my love be call'd idolatry,
Nor my beloved as an idol show,
Since all alike my songs and praises be
To one, of one, still such, and ever so.
Kind is my love to-day, to-morrow kind,
Still constant in a wondrous excellence;
Therefore my verse, to constancy confin'd,
One thing expressing, leaves out difference.
'Fair, kind and true,' is all my argument,
'Fair, kind, and true,' varying to other words;
And in this change is my invention spent,
Three themes in one, which wondrous scope affords.
    'Fair, kind, and true' have often liv'd alone,
    Which three till now never kept seat in one.

CV.

Не ідолопоклонство ця любов,
І мій коханець ідолом не є,
Бо всіх моїх пісень-похвал покров
Йому одному, хто він був і є.
Моя любов сьогодні й завтра теж
Сердечна і постійна — гарна річ,
Тому й мій вірш постійних меж,
Одно говорить в різності наріч.
„Красивий, милий і правдивий” — це
Мій аргумент, хоч різні ці слова,
В цій різnorodності моє слівце,
Яке в одній три теми проспівало.
„Красивий, милий і правдивий” — ті
Слова ще не були в однім злитті.

8 червня 1992

CVI.

When in the chronicle of wasted time
I see descriptions of the fairest wights,
And beauty making beautiful old rime,
In praise of ladies dead and lovely knights,
Then, in the blazon of sweet beauty's best,
Of hand, of foot, of lip, of eye, of brow,
I see their antique pen would have express'd
Even such a beauty as you master now.
So all their praises are but prophecies
Of this our time, all you prefiguring;
And, for they look'd but with divining eyes,
They had not skill enough your worth to sing:
For we, which now behold these present days,
Have eyes to wonder, but lack tongues to praise.

CVI.

Як в хроніці минулого часу
Пабачу опис чарівних люців
І римами прикрашену ясу
На честь померлих гарних пань, князів,
То у картині тої красоти,
І рук, і ніг, лиця, очей і брів,
Я бачу: їх перо могло б внести
І ту красу, що ти її посів.
Тож лиш пророцтво у похвалах тих
Часові, що ти верховодиш ним;
Хоч очі і божественні у них,
Їм бракло вмінь тобі співати гимн.
У час, що живемо тепер, однак
Є очі бачити, та слів нам брак.

13 лютого 1992

CVII.

Not mine own fears, nor the prophetic soul
Of the wide world dreaming on things to come,
Can yet the lease of my true love control,
Suppos'd as forfeit to a confin'd doom.
The mortal moon hath her eclipse endur'd,
And the sad augurs mock their own presage;
Incertainties now crown themselves assur'd,
And peace proclaims olives of endless age.
Now with the drops of this most balmy time
My love looks fresh, and Death to me subscribes,
Since, spite of him, I'll live in this poor rime,
While he insults o'er dull and speechless tribes:
    And thou in this shalt find thy monument,
    When tyrants' crests and tombs of brass are spent.

CVII.

Ні страх мій, ні пророча ця душа,
Що мріє — де іде широкий світ,
Мого кохання винайм не ріша,
Що, мов про фант, рішає долі гніт.
Та й місяць від затемнення терпить,
З пророцтв своїх авгури кплять сумні,
Короною непевність нам красить
І мир пророчить в безконечні дні.
Коли зникає так солодкий час,
Моя любов цвіте, хоч Смерть гряде,
На злість, в цих римах житиму раз-в-раз,
Як він в німій компанії пишно йде.
А ти в них знайдеш власний монумент,
Коли й тиранів бронза зникне вщент.

9 липня 1992

CVIII.

What's in the brain, that ink may character,
Which hath not figur'd to thee my true spirit?
What's new to speak, what new to register,
That may express my love, or thy dear merit?
Nothing, sweet boy; but yet, like prayers divine,
I must each day say o'er the very same;
Counting no old thing old, thou mine, I thine,
Even as when first I hallow'd thy fair name.
So that eternal love in love's fresh case
Weighs not the dust and injury of age,
Nor gives to necessary wrinkles place,
But makes antiquity for aye his page;
    Finding the first conceit of love there bred,
    Where time and outward form would show it dead.

CVIII.

Що в мозку ще чорнилом не списав,
Тобі не визнав мій душевний стан?
І що нове сказати і записати би мав,
Щоб виразить мою любов в пеан?
Ніщо — кажу, солодкий хлопче мій.
Молитву мовлю ту саму щодня,
Стара річ — не стара, ти мій, я твій,
Як вперше звав святим твоє ім'я.
Любов, що вічна, в свіжому зразку
Конечним зморщкам місця не зібга,
Не важить пороху, ні ран віку,
Бо старість в неї назавжди слуга,
Знаходить першу вість любови враз,
Як мертвою її покаже час.

10 липня 1992

CIX.

O, never say that I was false of heart,
Though absence seem'd my flame to qualify.
As easy might I from myself depart
As from my soul, which in thy breast doth lie:
That is my home of love: if I have rang'd,
Like him that travels, I return again;
Just to the time, not with the time exchange'd,
So that myself bring water for my stain.
Never believe, though in my nature reign'd
All frailties that besiege all kinds of blood,
That it could so preposterously be stain'd,
To leave for nothing all thy sum of good;
For nothing this wide universe I call,
Save thou, my rose; in it thou art my all.

СІХ.

О не кажи, що серцем я фальшив,
Хоч запал мій в відсутності потах,
Чи можна, щоб себе я залишив,
Коли моя душа в твоїх грудях;
Це дім мого кохання. Хоч ходив
Я, як і всі, то повертався знов
Якраз у час й мене він не змінив,
Ще й воду ніс я, плями змить готов.
Не вір, хоча природа і в мені
Вселила слабості, що бурять кров,
Що я такий безглуздий, о, ні-ні!
Лишити все своє добро готов.
Для мене світ увесь без вартости,
Моя трояндо, в ньому тільки ти.

23 листопада 1991

CX.

Alas! 'tis true I have gone here and there,
And made myself a motley to the view,
Gor'd mine own thoughts, sold cheap what is most dear,
Made old offences of affections new;
Most true it is that I have look'd on truth
Askance and strangely; but, by all above,
These blenches gave my heart another youth,
And worse essays prov'd thee my best of love.
Now all is done, have what shall have no end:
Mine appetite I never more will grind
On newer proof, to try an older friend,
A god in love, to whom I am confin'd.
Then give me welcome, next my heaven the best,
Even to thy pure and most most loving breast.

CX.

На жаль, це так! Ходив я тут і там,
На показ блазня з себе я робив,
Міняв думки й за безцін цінний крам,
І давні залицяння відновив.
Це правда: я дививсь на істину
так зкоса, та до розуму прийшов,
Цей ухил юність серцю дав нову,
Доводить й слабший твір мою любов.
Все це було, твоє ж — що без кінця:
Не дасть на пробу свіжий апетит,
Щоб звірити, чи справжня дружба ця —
Ти — бог кохання, все мій фаворит.
Прийми мене, це мій небес трофей,
До чистих, любих так, твоїх грудей.

14 лютого 1992

CXI.

O, for my sake do you with Fortune chide,
The guilty goddess of my harmful deeds,
That did not better for my life provide
Than public means which public manners breeds.
Thence comes it that my name receives a brand,
And almost thence my nature is subdu'd
To what it works in, like the dyer's hand:
Pity me, then, and wish I were renew'd;
Whilst, like a willing patient, I will drink
Potions of eisel 'gainst my strong infection;
No bitterness that I will bitter think,
Nor double penance, to correct correction.
Pity me, then, dear friend, and I assure ye
Even that your pity is enough to cure me.

СХІ.

Заради мене лаєш Долю ти,
Вона причина згубних моїх діл,
Що не змогла мене в житті спасти
Від всіх цих ницостей публічних кіл.
І тут для мого імені клеймо,
Що покорило мій природний стан,
Красильником я стався уводно.
Жалій мене, я відновитись здан.
Мов смирний пацієнт, я питиму
На цю мою хворобу кожний лік.
Та гіркоти думок я не сприйму
Й подвійних кар, щоб видужать вовік.
Жалій мене! Я запевняю, друже,
Що твого жалю досить, щоб одужать.

10 липня 1992

CXII.

Your love and pity doth the impression fill
Which vulgar scandal stamp'd upon my brow;
For what care I who calls me well or ill,
So you o'er-green my bad, my good allow?
You are my all-the-world, and I must strive
To know my shames and praises from your tongue:
None else to me, nor I to none alive,
That my steel'd sense or changes right or wrong.
In so profound abysm I throw all care
Of others' voices, that my adder's sense
To critic and to flatterer stopped are.
Mark how with my neglect I do dispense:
    You are so strongly in my purpose bred,
    That all the world besides methinks are dead.

СХІІ.

Твоя любов і жаль змазали знак,
Що ним скандал клеймив моє чоло.
Нащо турбот, здоров я, чи інак,
Як ти відкрив моє добро і зло?
Ти весь мій світ й мені лиш твій язик
Рішатиме про ганьбу і хвалу;
Й ніхто мені й нікому я не звик
Казать про зміну, правильну, чи злу.
Так відмовляюся від всіх турбот,
Що їх приносять інші голоси,
Від критика і лестуна пустот:
Більш нехтування ними не проси.
Ти виповнив моє призначення,
Весь світ кругом вважаю мертвим я.

13 липня 1992

CXIII.

Since I left you, mine eye is in my mind;
And that which governs me to go about
Doth part his function and is partly blind,
Seems seeing, but effectually is out;
For it no form delivers to the heart
Of bird, of flower, or shape, which it doth latch:
Of his quick objects hath the mind no part,
Nor his own vision holds what it doth catch;
For if it see the rud'st or gentlest sight,
The most sweet favour or deformed'st creature,
The mountain or the sea, the day or night,
The crow or dove, it shapes them to your feature:
Incapable of more, replete with you,
My most true mind thus maketh mine untrue.

СХІІІ.

Я відійшов, в душі лишивсь мій зір,
Що править мною всюди, де я йду,
Та ділить функції з тих пір,
Не бачить, хоч глядить, свою мету:
Не подає до серця справжніх форм
Птахів і квітів, хоч це саме знак,
Як розпізнати їх, і саме корм,
Створити власну візію отак,
Чи грубу більш, чи більше ніжну річ,
Обличчя гарне, чи потвор ганчі,
Чи гори, чи теж море, день чи ніч —
Все бачить так, як бачить зір в душі.
На те не здатний, сповнений тобою
І річ в душі не бачу я такою.

13 липня 1992

CXIV.

Or whether doth my mind, being crown'd with you,
Drink up the monarch's plague, this flattery?
Or whether shall I say mine eye saith true,
And that your love taught it this alchemy,
To make of monsters and things indigest
Such cherubins as your sweet self resemble,
Creating every bad a perfect best,
As fast as objects to his beams assemble?
O, 'tis the first, 'tis flattery in my seeing,
And my great mind most kingly drinks it up:
Mine eye well knows what with his gust is 'greeing,
And to his palate doth prepare the cup:
If it be poison'd, 'tis the lesser sin
That mine eye loves it and doth first begin.

CXIV.

Чи дух мій, коронований тобою,
П'є лихо монарха, підробку цю?
Чи радше зір мій бачить річ такою,
Любов твоя вчить цю алхемию?
Зробити з монстрів і речей потворних
На херувимів схожих, як є ти,
Творити із поганих гарні форми,
Щоб лиш об'єкт до ладу привести?
Це вперше я підлесливість цю бачу,
Й моя душа цей трунок вперше п'є,
І зір мій знає, хто цей смак спартачив,
Й кому зготовлений цей келих є.
Як це отрута, менша і вина,
Мій зір це бачить й перший почина.

14 липня 1992

CXV.

Those lines that I before have writ do lie,
Even those that said I could not love you dearer:
Yet then my judgment knew no reason why
My most full flame should afterwards burn clearer.
But reckoning Time, whose million'd accidents
Creep in 'twixt vows, and change decrees of kings,
Tan sacred beauty, blunt the sharp'st intents,
Divert strong minds to the course of altering things;
Alas! why, fearing of Time's tyranny,
Might I not then say, 'Now I love you best,'
When I was certain o'er uncertainty,
Crowning the present, doubting of the rest?
Love is a babe; then might I not say so,
To give full growth to that which still doth grow?

CXV.

Рядки, які писав я, неправдиві,
Що я тебе не міг любити більш,
Та я не знав, що потім, мов на диво,
Засяє полум'я моє ясніш.
Згадавши Час, його мільйон випадків
Вертіть, змінять декрети королів,
Темнить святу красу, кривить порядки,
Звернуть ясні думки до змінних діл —
То чом тиранії боятись Часу
Й сказати: „тепер найбільш люблю тебе,”
Коли я певний про непевність нашу,
Лиш тепершність є й сумнівне все?
Любов — дитина, то скажу лиш те:
Хай вповні виросте те, що росте.

25 червня 1992

CXVI.

Let me not to the marriage of true minds
Admit impediments. Love is not love
Which alters when it alteration finds,
Or bends with the remover to remove:
O, no! it is an ever-fixed mark,
That looks on tempests and is never shaken;
It is the star to every wandering bark,
Whose worth's unknown, although his height be taken.
Love's not Time's fool, though rosy lips and cheeks
Within his bending sickle's compass come:
Love alters not with his brief hours and weeks,
But bears it out even to the edge of doom.
If this be error, and upon me prov'd,
I never writ, nor no man ever lov'd.

CXVI.

Ніякої не ставлю перешкоди
У шлюбі вірних душ. Це не любов,
Що змінюється з змінами нагоди,
Чи слуха до несталости підмов.
О, ні! Любов — це той постійний знак,
Що бурі зустрічає непохитно,
Це провідна зоря, немов маяк,
Для човна, що вітрила випне.
Любов — не служка Часу, хоч держить він
Рум'яність губ і щік в крузі серпа;
Її не змінить хід годин і тижнів,
А лиш підтвердить, що вона трива.
Як це помилка та й у мене довід,
Я не писав би й не було б любови.

CXVII.

Accuse me thus: that I have scanted all
Wherein I should your great deserts repay,
Forgot upon your dearest love to call,
Whereto all bonds do tie me day by day;
That I have frequent been with unknown minds
And given to time your own dear-purchas'd right;
That I have hoisted sail to all the winds
Which should transport me furthest from your sight.
Book both my wilfulness and errors down,
And on just proof surmise accumulate;
Bring me within the level of your frown,
But shoot not at me in your waken'd hate;
    Since my appeal says I did strive to prove
    The constancy and virtue of your love.

CXVII.

Вини мене! Я поступився всім,
За всі твої послуги не сплатив,
Забув, що є твоя любов ще в тім,
Що в'яже зобов'язання актив.
Незнані часто в мене є думки
І впору дані дорогі права,
Щоб я вітрила випнув навпаки,
Що далше все від тебе відплива.
Спиши мої помилки і гріхи,
Щоб підтвердити всіх підозрів ріст,
Візьми мене під погляд твій лихий,
Та не кидай на мене гніву кість.
Це просьба й доказати я готов,
Твою чесноту сталу і любов.

9 вересня 1992

CXVIII.

Like as, to make our appetites more keen,
With eager compounds we our palate urge;
As, to prevent our maladies unseen,
We sicken to shun sickness when we purge;
Even so, being full of your ne'er-cloying sweetness,
To bitter sauces did I frame my feeding;
And, sick of welfare, found a kind of meetness
To be diseas'd, ere that there was true needing.
Thus policy in love, to anticipate
The ills that were not, grew to faults assur'd,
And brought to medicine a healthful state,
Which, rank of goodness, would by ill be cur'd;
But thence I learn, and find the lesson true,
Drugs poison him that so fell sick of you.

CXVIII.

Так як, щоб загострити апетит,
Жадобою підсилюєм наш смак, —
Щоб запобігти нам хворіб наліт,
Хворіємо, щоб їх позбутись так.
Твоїх я певний ситих солодів,
Харч приправляю сосом гіркоти,
Від допомог я хворий, зрозумів,
Що треба і мені захворіти.
Так то в коханні: Слабости нема,
Й ти помилково впевнений, що є,
Здоровий свій лікуєш стан дарма,
Що добрим ходом виліковує.

Так збагативсь я правдою одною:
Труїть лік тих, хто хворий став тобою.

28 червня 1992

CXIX.

What potions have I drunk of Siren tears,
Distill'd from limbecks fowl as hell within,
Applying fears to hopes, and hopes to fears,
Still losing when I saw myself to win!
What wretched errors hath my heart committed,
Whilst it hath thought itself so blessed never!
How have mine eyes out of their spheres been fitted
In the distraction of this madding fever!
O benefit of ill! now I find true
That better is by evil still made better;
And ruin'd love, when it is built anew,
Grows fairer than at first, more strong, far greater.
So I return rebuk'd to my content,
And gain by ill thrice more than I have spent.

СХІХ.

Яку мікстуру спив я з сліз Сирен,
Сфільтровану й, мов пекла глиб, гидку,
І страх в надіях, а надій в страху
Шукав, на перемогу все ладен.
Які гріхи у серці я вчинив,
Коли воно у мене без вини,
Як очі від небес далечини
Дійшли у розпач, божевільний зрив.
Користь від зла! Тепер я знаю, що
Найліпше, як це краще робить зло:
Зруйнована любов, як наново
Росте, то краща й ліпша, ніж було.
З докором вернись в суть свою назад
І більш користі в мене, ніж витрат.

16 лютого 1992

CXX.

That you were once unkind befriends me now,
And for that sorrow, which I then did feel,
Needs must I under my transgression bow,
Unless my nerves were brass or hammer'd steel.
For if you were by my unkindness shaken,
As I by yours, you've pass'd a hell of time;
And I, a tyrant, have no leisure taken
To weigh how once I suffer'd in your crime.
O, that our night of woe might have remember'd
My deepest sense, how hard true sorrow hits,
And soon to you, as you to me, then tender'd
The humble salve which wounded bosoms fits!
But that your trespass now becomes a fee;
Mine ransoms yours, and yours must ransom me.

СХХ.

Те, що ти раз був злий, дружить мене,
За смуток, що тоді я пережив,
Моя провина і мене зігне,
Хіба, що я залізних нервів-жил.
Якщо тебе моя стряснула злість,
Як і мене, ти пекло пережив,
Як я, тиран, що потерпів на вість
Про злочин твій, як ти мене вразив.
Згадати варто ту зловісну ніч,
Мої чуття глибокі сум роздер,
Та я тобі і ти мені у віч
Несли бальзам, що рани в нас затер.
Твоя провина гонорару жде;
Я викупив тебе, а ти мене.

22 червня 1992

CXXI.

'Tis better to be vile than vile esteem'd,
When not to be receives reproach of being;
And the just pleasure lost, which is so deem'd
Not by our feeling, but by others' seeing:
For why should others' false adulterate eyes
Give salutation to my sportive blood?
Or on my frailties why are frailer spies,
Which in their wills count bad what I think good?
No, I am that I am, and they that level
At my abuses reckon up their own:
I may be straight though they themselves be bevel;
By their rank thoughts my deeds must not be shown;
Unless this general evil they maintain,
All men are bad and in their badness reign.

СХХІ.

Вже краще підлим бути, ніж підлим зватися,
Хоч ти не є ним, кинуть той докір,
Приємність, що від інших сподіваться,
У нас чуття, це бачить їхній зір.
Чому фальшиві, зводні інших очі,
Вітають так мою спортивну кров?
Чом слабості мої ті слабші зочать,
Щоб добре в мене скрить від зла покров?
Та ні, я є хто є, і їхній рівень
Моїх образ підходить тільки їм;
Я просто йду, а кожний з них покривлен,
Та їхній осуд не ділам моїм,
Хіба таке уже загальне зло,
Що люди злі й у злі їх ремесло.

18 червня 1992

CXXII.

Thy gift, thy tables, are within my brain
Full character'd with lasting memory,
Which shall above that idle rank remain,
Beyond all date, even to eternity:
Or, at the least, so long as brain and heart
Have faculty by nature to subsist;
Till each to raz'd oblivion yield his part
Of thee, thy record never can be miss'd.
That poor retention could not so much hold,
Nor need I tallies thy dear love to score;
Therefore to give them from me was I bold,
To trust those tables that receive thee more:
    To keep an adjunct to remember thee
    Were to import forgetfulness in me.

СХХІІ.

Твій дар, твій записник у голові,
У пам'яті постійній я зберіг
І лишиться, мов в запису ряді,
Над дати всі у вічності доріг,
Точніше довго так, як серце й ум
Дістали дар в природи існувань,
Аж кожне в забуття розлитий струм
Мене порве, твій запис не пропав.
А затримка всього не збереже,
З твого кохання копій не зроблю,
Тож краще записник віддав я вже
І в пам'яті тебе лиш голублю.
Ад'юнкт тримать, щоб не забудь тебе,
Це осудить в безпам'яті мене.

21 червня 1992

CXXIII.

No, Time, thou shalt not boast that I do change:
Thy pyramids built up with newer might
To me are nothing novel, nothing strange;
They are but dressings of a former sight.
Our dates are brief, and therefore we admire
What thou dost foist upon us that is old;
And rather make them born to our desire
Than think that we before have heard them told.
Thy registers and thee I both defy,
Not wondering at the present nor the past,
For thy records and what we see doth lie,
Made more or less by thy continual haste.
This I do vow, and this shall ever be;
I will be true, despite thy scythe and thee.

СХХІІІ.

Не тішся, Часе, що змінився я,
Ті піраміди, що даєш їх міць,
Для мене не нова, штучна плутня,
Це тільки ретуш попередніх лиць.
Наш строк короткий, тож і дивно нам,
Що ти впихаєш в нас те, що старе,
І підробляєш радше, як наш крам,
Ти думай, що ми чули вже про те.
Себе твоїм регістрам я не здам,
Минуле й теперішнє не манить,
Рекорди й те, що бачим, лиш обман,
Що мусиш в поспіху більш-менш робить.
На це клянусь, так буде; правди ці
Держу на прою тобі й твоїй косі.

22 червня 1992

CXXIV.

If my dear love were but the child of state,
It might for Fortune's bastard be unfather'd,
As subject to Time's love or to Time's hate,
Weeds among weeds, or flowers with flowers gather'd.
No, it was builded far from accident;
It suffers not in smiling pomp, nor falls
Under the blow of thrall'd discontent,
Whereto the inviting time our fashion calls:
It fears not policy, that heretic,
Which works on leases of short-number'd hours,
But all alone stands hugely politic,
That it nor grows with heat, nor drowns with showers.
To this I witness call the fools of time,
Which die for goodness, who have liv'd for crime.

СХХІV.

Як милий мій дитина лиш випадку
Безбатченко, на ласці долі плід,
Чи в час кохання, чи у час без такту,
Бурян між бурянів, між квітів квіт.
Ні, це не вийшло в висліді випадку,
Бо не терпить від помпи й не впаде
І під ударом наглого упадку,
Що час привабний модою назве.
Єретик, не боїться і порядку,
Він діє за позичених годин,
Та сам обачний став на кожну хватку:
Від спек не згине, не пірне від злив.
Це блазні часу, звуть їх все водно,
Що мруть за добре, хоч чинили зло.

18 червня 1992

CXXV.

Were 't aught to me I bore the canopy,
With my extern the outward honouring,
Or laid great bases for eternity,
Which prove more short than waste or ruining?
Have I not seen dwellers on form and favour
Lose all and more by paying too much rent,
For compound sweet forgoing simple savour,
Pitiful thrivers, in their gazing spent?
No; let me be obsequious in thy heart,
And take thou my oblation, poor but free,
Which is not mix'd with seconds, knows no art,
But mutual render, only me for thee.
Hence, thou suborn'd informer! a true soul
When most impeach'd stands least in thy control.

СХХV.

Чи це не я носив цей балдахін,
Екстерн від всіх публічних шанувань,
Не клав основи вічності шляхів,
Які коротші знищень-руйнувань?
Чи я не бачив жителів, які
Втрачали все, щоб заплатити прокат
За репутацію і ласки, ось такі
Витратники ощадностей в свій лад?
Ти не рахуй мене улесником в душі,
Пожертву бідну, та вільну прийми,
Не здібну на ніякі хитрощі,
Спільна виміна, у якій лиш ми.
Та знай, підкупний, праведна душа —
Чим більша в сумнівах — контроль менша.

18 червня 1992

CXXVI.

O thou, my lovely boy, who in thy power
Dost hold Time's fickle glass, his sickle hour;
Who hast by waning grown, and therein show'st
Thy lovers withering as thy sweet self grow'st;
If Nature, sovereign mistress over wrack,
As thou goest onwards, still will pluck thee back,
She keeps thee to this purpose, that her skill
May time disgrace and wretched minutes kill.
Yet fear her, O thou minion of her pleasure!
She may detain, but not still keep, her treasure:
Her audit, though delay'd, answer'd must be,
And her quietus is to render thee.

СХХVІ.

Мій любий хлопче, що тримаєш Час,
Його крихкий пугар, годин запас;
Перезріває, йде життя на схил,
Коханці в'януть — ти у повні сил.
Якщо Природа, пані всіх загляд,
Хоч йдеш вперед, тебе зове назад,
Затримує, щоб доказать свій сприт,
Що може час скупих хвилин зганьбить.
То бережись, мінйон її розваг,
Бо стримає, та не візьме свій скарб.
І мусить підсумок вкінці прийти,
Даси останній розрахунок ти.

19 листопада 1991

CXXVII.

In the old age black was not counted fair,
Or if it were, it bore not beauty's name;
But now is black beauty's successive heir,
And beauty slander'd with a bastard shame:
For since each hand hath put on Nature's power,
Fairing the foul with Art's false borrow'd face,
Sweet beauty hath no name, no holy bower,
But is profan'd, if not lives in disgrace.
Therefore my mistress' brows are raven black,
Her eyes so suited, and they mourners seem
At such who, not born fair, no beauty lack,
Sland'ring creation with a false esteem:
Yet so they mourn, becoming of their woe,
That every tongue says beauty should look so.

СХХVІІ.

Колись то чорне гарним не було,
Ніхто його красою не назвав,
А зараз чорне у красу зайшло,
Немов байстрюк, краси набуло прав.
Відколи гнуть Природу хистом рук
І погань прибирають в фальш краси,
То чар краси без імені, мов звук
Пустий, лиш нидіє сповна ганьби.
Моєї любки очі — чорний крук,
Підходять до жалоби й похорон
Нагадують, з красою перегук
Невдалий, під фальшивий тон.
Для похоронників це добрий знак,
Для них краса ось виглядає так.

20 листопада 1991

CXXVIII.

How oft, when thou, my music, music play'st,
Upon that blessed wood whose motion sounds
With thy sweet fingers, when thou gently sway'st
The wiry concord that mine ear confounds,
Do I envy those jacks that nimble leap
To kiss the tender inward of thy hand,
Whilst my poor lips, which should that harvest reap,
At the wood's boldness by thee blushing stand!
To be so tickl'd, they would change their state
And situation with those dancing chips,
O'er whom thy fingers walk with gentle gait,
Making dead wood more bless'd than living lips.
    Since saucy jacks so happy are in this,
    Give them thy fingers, me thy lips to kiss.

СХХVІІІ.

Як музику, о, музико моя,
На дереві блаженнім граєш ти,
Із-під солодких пальців ловлю я
Гармонію, щоб слух бентежити.
Чи заздрить клявішам, коли вони
Стрибають цілувати дотик рук,
Коли мої уста, не без вини,
Могли би виконати той же трюк?
Змінити б ситуацію стружок
І для догоди зміниться їх стан,
Що творить рук твоїх на них танок —
Так протиставить дерево устам.
Як клявіші втішає дійсність та,
Дай пальці їм, мені подай уста.

22 листопада 1991

CXXIX.

The expense of spirit in a waste of shame
Is lust in action; and till action, lust
Is perjur'd, murderous, bloody, full of blame,
Savage, extreme, rude, cruel, not to trust;
Enjoy'd no sooner but despised straight;
Past reason hunted, and no sooner had,
Past reason hated, as a swallow'd bait,
On purpose laid to make the taker mad:
Mad in pursuit, and in possession so;
Had, having, and in quest to have, extreme;
A bliss in proof, and prov'd, a very woe;
Before, a joy propos'd; behind, a dream.

All this the world well knows; yet none knows well
To shun the heaven that leads men to this hell.

СХХІХ.

Заплата духу витратам ганьби
Це похіть в дії, в дії і докір,
Бо похіть згубна, повна пустоти,
Банальности і болю; їй не вір;
Не вдовольнила ще, й обридла вже,
Колись шукав, та не за скоро мав,
Зненавидів, мов хробака пожер,
Й мету поклав, щоб дур його напав:
Дур сподівання й володіння дур;
Ось мав, і має, щоб і мав вкінці,
Як доказ щастя й горя за амур;
Та втіха впереді, позаду манівці.
Світ знає це; не знає він, проте,
Як неба уникать, що в пекло зве.

18 лютого 1992

CXXX.

My mistress' eyes are nothing like the sun;
Coral is far more red than her lips' red:
If snow be white, why then her breasts are dun;
If hairs be wires, black wires grow on her head.
I have seen roses damask'd, red and white,
But no such roses see I in her cheeks;
And in some perfumes is there more delight
Than in the breath that from my mistress reeks.
I love to hear her speak, yet well I know
That music hath a far more pleasing sound:
I grant I never saw a goddess go;
My mistress, when she walks, treads on the ground:
And yet, by heaven, I think my love as rare
As any she belied with false compare.

СXXX.

Моєї пані очі — не як сонце;
Від губ її червоний більш кораль.
Як білий — сніг: груди в неї сіра чом це?
Як волос — дріт: то в неї звій спіраль.
Я бачив шовк троянд: червоний, білий;
Не бачу рож цих на її щоках.
Парфумів запах більше мені милий,
Ніж віддих, що димить в її устах.
Люблю, як розмовля вона, хоч знаю,
Що музика дає ще кращий звук;
Не бачив я богинь, як ходять в раю,
Моєї ж пані хід — незграбний стук.
Та все ж незвичне це моє кохання,
Споганене від фальшу порівняння.

CXXXI.

Thou art as tyrannous, so as thou art,
As those whose beauties proudly make them cruel;
For well thou know'st to my dear dotting heart
Thou art the fairest and most precious jewel.
Yet, in good faith, some say that thee behold,
Thy face hath not the power to make love groan:
To say they err I dare not be so bold,
Although I swear it to myself alone.
And to be sure that is not false I swear,
A thousand groans, but thinking on thy face,
One on another's neck, do witness bear
Thy black is fairest in my judgment's place.
In nothing art thou black save in thy deeds,
And thence this slander, as I think, proceeds.

СXXXI.

Ти деспотична, як і ті, кого
Краса немилосердям обдарить,
Та знаєш, що у мене в серці то
Найкращою є ти, мов самоцвіт.
Говорять, що в тобі довіри знак,
Не стогне на твій вид моя любов;
Не скажу їм: помилка це, однак
Собі це присягаю знов і знов.
На доказ, що не фальш присяга ця,
Ці сотні стогонів, та свідком їх,
Як думаю про вид твого лица,
Що чорне світліша в думках моїх.
Ніщо не чорне, лиш твої діла,
Звідсіль цей наклеп мій і вплива.

24 лютого 1992

CXXXII.

Thine eyes I love, and they, as pitying me,
Knowing thy heart torments me with disdain,
Have put on black and loving mourners be,
Looking with pretty ruth upon my pain.
And truly not the morning sun of heaven
Better becomes the grey cheeks of the east,
Nor that full star that ushers in the even,
Doth half that glory to the sober west,
As those two mourning eyes become thy face:
O, let it then as well beseem thy heart
To mourn for me, since mourning doth thee grace,
And suit thy pity like in every part.

Then will I swear beauty herself is black
And all they foul that thy complexion lack.

СXXXII.

Люблю в твоїх очах жаль співчуття
Для мук, що від презирства, що в тобі,
Вдягни цей чорний стрій, щоб бачив я,
Що ти сприймаєш з жалістю мій біль.
Бо справді раннє сонце із небес,
Не роз'яснить так сходу сірих щік,
Ні повна зірка там, де вечір щез,
Освітить заходіві темний шлик,
Як очі жалібні красять твоє лице:
О, хай і серце прикрасять твоє,
Щоб співчувало, бо скорбота це
Найбільш до чорних строїв пристає.
Тож чорний колір це краси теж знак,
Погане, де твого кольору брак.

28 лютого 1992

CXXXIII.

Beshrew that heart that makes my heart to groan
For that deep wound it gives my friend and me!
Is't not enough to torture me alone,
But slave to slavery my sweet'st friend must be?
Me from myself thy cruel eye hath taken,
And my next self thou harder hast engross'd:
Of him, myself, and thee, I am forsaken;
A torment thrice threefold thus to be cross'd.
Prison my heart in thy steel bosom's ward,
But then my friend's heart let my poor heart bail;
Whoe'er keeps me, let my heart be his guard;
Thou canst not then use rigour in my jail:
    And yet thou wilt; for I, being pent in thee,
Perforce am thine, and all that is in me.

СXXXIII.

Кляню це серце, що приносить біль
І мого друга серцю й мойому.
Не досить я твоїм тортурам ціль,
Ще й рабство накидаєш і йому.
Твоїм жорстоким оком я прибит,
Ти й друге я моє кріпкіш взяла;
Його, і твій, і свій я втратив вид,
Немов прибитий тричі до хреста.
Мое ти серце у грудей твоїх
Тюрмі держиш; тоді дозволяй мені,
Щоб другу бути сторожем я міг:
Не накладай свій ригор і в тюрмі.
Та робиш це: насильно у тюрмі
Держиш мене і все, що у мені.

1 березня 1992

CXXXIV.

So, now I have confess'd that he is thine,
And I myself am mortgag'd to thy will,
Myself I'll forfeit, so that other mine
Thou wilt restore, to be my comfort still:
But thou wilt not, nor he will not be free,
For thou art covetous and he is kind;
He learn'd but surety-like to write for me,
Under that bond that him as fast doth bind.
The statute of thy beauty thou wilt take,
Thou usurer, that putt'st forth all to use,
And sue a friend came debtor for my sake;
So him I lose through my unkind abuse.

Him have I lost; thou hast both him and me:
He pays the whole, and yet am I not free.

СXXXIV.

Так, я тепер зізнався, що він твій
Й себе твоїй я волі в застав дав,
Себе я втратив, щоб двійник цей мій
Мене з твоєї волі вдовольняв.
Та лиш не ти; та й він невільний вже,
Ти заздрісна, він приятний, го-го,
За мене він в поруку спише все,
Бо в'яже зобов'язання його.
Статут краси твоєї лиш тобі,
Лихвар ти, щоб закуштувать всього,
Позвеш і друга, що ручивсь мені,
Його я трачу, бо зловжив його.
Його я втратив; в тебе він і я,
За все він платить, та не вільний я.

2 березня 1992

CXXXV.

Whoever hath her wish, thou hast thy *Will*,
And *Will* to boot, and *Will* in over-plus;
More than enough am I that vex thee still,
To thy sweet will making addition thus.
Wilt thou, whose will is large and spacious,
Not once vouchsafe to hide my will in thine?
Shall will in others seem right gracious,
And in my will no fair acceptance shine?
The sea, all water, yet receives rain still
And in abundance addeth to his store;
So thou, being rich in *Will*, add to thy *Will*
One will of mine, to make thy large *Will* more.
Let no unkind 'No' fair beseechers kill;
Think all but one, and me in that one *Will*.

СXXXV.

Кого б бажала, в тебе є свій „Віль”,
„Віль” як додаток, теж із лишком „Віль”,
Та й досить, що тобі я справив біль,
Солодкий намір в додаткову ціль.
Чи зволиш ти, у тебе ж воль без меж,
Мою сховати волю у твою,
Чи воля інших не люб’язна теж,
Не рада волю теж прийнять мою?
Хоч море повне вод, приймає дощ,
Як у достатку, поклади в запас.
Багата „Водем” ти своїм, то що ж
Додай мою ще волю й „Віль” мій пас.
Не наноси благанням інших біль,
Прийми: для тебе я той самий „Віль”.

3 березня 1992

CXXXVI.

If thy soul check thee that I come so near,
Swear to thy blind soul that I was thy *Will*,
And will, thy soul knows, is admitted there;
Thus far for love my love-suit, sweet, fulfil.
Will will fulfil the treasure of thy love,
Ay, fill it full with wills, and my will one.
In things of great receipt with ease we prove
Among a number one is reckon'd none:
Then in the number let me pass untold,
Though in thy stores' account I one must be;
For nothing hold me, so it please thee hold
That nothing me, a something sweet to thee:
    Make but my name thy love, and love that still,
    And then thou lov'st me, — for my name is *Will*.

СXXXVI.

Як докоря тобі душа, що я
За близький, то скажи сліпій: я „Віль”,
Вона ж бо знає: вільне прийняття
І для кохання місце без привіль.
Це „Віль” сповня твоєї скарб любови,
А я зроблю з волінням, що зволів.
Ніщо ж із діл великої ваги
Ніхто під номер перший не увів.
Якщо іде про номер, то я — пас!
Хоч в мене в пам’яті я перший був,
Та, щоб задовольнить обох із нас,
Все найсолодше дам тобі впритул.
Держи моє ім’я, твою любов, поспіль,
Й тоді мене полюбиш, бо й я „Віль”.

4 березня 1992

CXXXVII.

Thou blind fool, Love, what dost thou to mine eyes,
That they behold, and see not what they see?
They know what beauty is, see where it lies,
Yet what the best is take the worst to be.
If eyes, corrupt by over-partial looks,
Be anchor'd in the bay where all men ride,
Why of eyes' falsehood hast thou forged hooks,
Whereto the judgment of my heart is tied?
Why should my heart think that a several plot
Which my heart knows the wide world's common place?
Or mine eyes, seeing this, say this is not,
To put fair truth upon so foul a face?
In things right true my heart and eyes have err'd,
And to this false plague are they now transferr'd.

СXXXVII.

Сліпа Любове, що зробила ти
Моїм очам, що бачать не як слід?
Та знають, що краса, і де знайти,
То у найкращому знаходять бридь.
Як очі схоплюють лиш часть одну,
Що заякорилась, де всі стоять,
Чом віч обман тримаєш на гаку,
Щоб тут і серця рішення зв'язать?
Чом серцю кажеш: це окремий знак,
Як знає, що краса одна лише,
Й очам моїм наказуєш ось так
Красивим визнати гидке лице?
Правдивий вид у серці, а очам
Передається лиш фальшивий злам.

7 квітня 1992

CXXXVIII.

When my love swears that she is made of truth,
I do believe her, though I know she lies,
That she might think me some untutor'd youth,
Unlearned in the world's false subtleties.
Thus vainly thinking that she thinks me young,
Although she knows my days are past the best,
Simply I credit her false-speaking tongue:
On both sides thus is simple truth suppress'd.
But wherefore says she not she is unjust?
And wherefore say not I that I am old?
O, love's best habit is in seeming trust,
And age in love loves not to have years told:
Therefore I lie with her, and she with me,
And in our faults by lies we flatter'd be.

СXXXVIII.

Як серце каже, що вона стійка,
Я вірю, хоч і знаю — це брехня
Ї вона бере мене за дурака,
Якому брак про світу фальш знання
І думає, що я ще молодик,
Хоч знає, що за мною кращі дні;
Я вірю, що плете її язик,
Та ж бреше теж собі, не лиш мені.
Чому не скаже, що воно не так?
Чом не кажу і я, що я вже стар?
Кохання стрій — довір'я тільки знак,
Його рахунком років не затьмар.
Тому я брешу їй, вона мені
І цими хибами ми зріднені.

21 квітня 1992

CXXXIX.

O, call not me to justify the wrong
That thy unkindness lays upon my heart;
Wound me not with thine eye, but with thy tongue:
Use power with power, and slay me not by art.
Tell me thou lov'st elsewhere, but in my sight,
Dear heart, forbear to glance thine eye aside:
What need'st thou wound with cunning, when thy might
Is more than my o'erpress'd defence can bide?
Let me excuse thee: ah! my love well knows
Her pretty looks have been mine enemies;
And therefore from my face she turns my foes,
That they elsewhere might dart their injuries:
Yet do not so; but since I am near slain,
Kill me outright with looks, and rid my pain.

СXXXIX.

Не вимагай, щоб я до фальшу звик,
Що нетакт твій мені у серце ліг,
Очима не рани, хай вже язик
Насильством, не мистецтвом переміг.
Скажи, що закохалась. Не криви
При тому, серденько, очей своїх;
Пощо ранити хитрістю, коли
Ти володарка почувань моїх.
Пробач мені. Та зна моя любов,
Що погляди її — це вороги,
І кидає вона їх знов і знов,
Щоб нанести і другим ще біди.
Та не роби того так для дозвіль:
Вбий поглядом мене, втиши мій біль.

23 квітня 1992

CXL.

Be wise as thou art cruel; do not press
My tongue-tied patience with too much disdain;
Lest sorrow lend me words, and words express
The manner of my pity-wanting pain.
If I might teach thee wit, better it were,
Though not to love, yet, love, to tell me so;
As testy sick men, when their deaths be near,
No news but health from their physicians know;
For, if I should despair, I should grow mad,
And in my madness might speak ill of thee:
Now this ill-wresting world is grown so bad,
Mad slanderers by mad ears believed be,
That I may not be so, nor thou belied,
Bear thine eyes straight, though thy proud heart go wide.

СXL.

Будь мудра так, як ти жорстока, не
Примушуй мій язик знов до зневаг;
Як смуток словом змушує мене
Сказати те, чого я не забаг.
Бо краще, щоб я дотепом це збув
Не для любови, хоч з любови так,
Як хворий, що на край життя прибув,
Від лікаря здоров'я жде ознак.
Бо з розпачу я попаду у шал,
Шалений все скажу про тебе зле,
Бо слів лихих росте новий навал
Й наклепник їх ще далі понесе.
Щоб ним не став, й не впала в тебе тінь,
Дивись навпрост, хоч серце йде вширинь.

24 квітня 1992

CXLI.

In faith, I do not love thee with mine eyes,
For they in thee a thousand errors note;
But 'tis my heart that loves what they despise,
Who, in despite of view, is pleas'd to dote.
Nor are mine ears with thy tongue's tune delighted;
Nor tender feeling to base touches prone.
Nor taste nor smell desire to be invited
To any sensual feast with thee alone:
But my five wits nor my five senses can
Dissuade one foolish heart from serving thee,
Who leaves unsway'd the likeness of a man,
Thy proud heart's slave and vassal wretch to be:
Only my plague thus far I count my gain,
That she that makes me sin awards me pain.

СХІ.

Повір, очима не люблю тебе,
Бо очі бачать в тебе помилки,
Та доки серце любить — я, проте,
На злість очам люблю тебе таки.
Не бавить вух моїх і твій язик,
Ні ніжних дотиків твоїх бальзам,
Ні запах, присмак, наче клик
До зустрічей з тобою сам-на-сам.
Та п'ять думок моїх і змислів п'ять
Не змилять серця, щоб тобі служить,
Щоб мужеську прикмету показать:
Слугою серця твого залишить.
І це мене турбує лиш, що та,
Яка на гріх манить, моя біда.

19 лютого 1992

CXLII.

Love is my sin, and thy dear virtue hate,
Hate of my sin, grounded on sinful loving:
O, but with mine compare thou thine own state,
And thou shalt find it merits not reproving;
Or, if it do, not from those lips of thine,
That have profan'd their scarlet ornaments
And seal'd false bonds of love as oft as mine,
Robb'd others' beds' revenues of their rents.
Be it lawful I love thee, as thou lov'st those
Whom thine eyes woo as mine importune thee:
Root pity in thy heart, that when it grows,
Thy pity may deserve to pitied be.

    If thou dost seek to have what thou dost hide,
    By self-example mayst thou be denied!

СХLII.

Любов — мій гріх, твоя цнотливість — гнів,
Гнів за мій гріх, за грішну цю любов.
Якби мій стан з твоїм я замінив,
— Не знайдеш у цнотливості відмов.
Якщо б знайшла, то не із уст твоїх,
Що поганить їх красний орнамент,
Клеймить фальш тих зв'язків, як і моїх,
І грабить дохід з інших лож від рент.
Та я люблю тебе, як ти всіх тих,
Кого твій манить зір, як мій тебе;
Плекай у серці жаль, що як зросте,
Твій жаль прихильність знайде у других.
Якщо шукаєш те, за чим твій жаль,
На власнім знайдеш прикладі обмаль.

26 квітня 1992

CXLIII.

Lo! as a careful housewife runs to catch
One of her feather'd creatures broke away,
Sets down her babe, and makes all quick dispatch
In pursuit of the thing she would have stay;
Whilst her neglected child holds her in chase,
Cries to catch her whose busy care is bent
To follow that which flies before her face,
Not prizing her poor infant's discontent:
So runn'st thou after that which flies from thee,
Whilst I thy babe chase thee afar behind;
But if thou catch thy hope, turn back to me,
And play the mother's part, kiss me, be kind;
So will I pray that thou mayst have thy *Will*,
If thou turn back and my loud crying still.

СХLІІІ.

Глянь, як біжить хазяйка, щоб зловить
Одне з своїх курчат, яке втекло;
Своє дитя покинувши на мить
В надії, що сидітиме само.
Та лишене дитя за нею йде
І плаче, щоб лише догнати ту,
Яка перед його лицем гряде,
Забувши про дитини самоту.
Так ти женеш за тим, хто відлетів,
А я, мов то дитя, слідком іду.
Як зловиш свою ціль, то й поготів,
Як мама, поцілуй мене в бігу.
Я помолюсь, щоб повернувся твій Віль,
Бодай обернешся і втишиш біль.

26 квітня 1992

CXLIV.

Two loves I have of comfort and despair,
Which like two spirits do suggest me still:
The better angel is a man right fair,
The worser spirit a woman, colour'd ill.
To win me soon to hell, my female evil
Tempteth my better angel from my side,
And would corrupt my saint to be a devil,
Wooing his purity with her foul pride.
And whether that my angel be turn'd fiend
Suspect I may, but not directly tell;
But being both from me, both to each friend,
I guess one angel in another's hell:
Yet this shall I ne'er know, but live in doubt,
Till my bad angel fire my good one out.

CXLIV.

Живуть в мені на втіху та відчай,
Мов духи два, оці кохання два:
Цей кращий янгол — хлопець, мов розмай,
А гірший дух — це жінка повна зла.
До пекла шле мене ця злобна жінка
Та янгола від мене відтяга;
Спокушує святого поведінка
Й чесноту зманює її пиха.
І, може, ворогом цей янгол мій
Для мене стане явно і запекло
Та через мене залюбився в ній;
Тепер вона йому готує пекло.
В непевності прийдеться жить мені
Аж доброго цей злий спалить в огні.

CXLV.

Those lips that Love's own hand did make,
Breath'd forth the sound that said 'I hate,'
To me that languish'd for her sake:
But when she saw my woeful state,
Straight in her heart did mercy come,
Chiding that tongue that ever sweet
Was used in giving gentle doom;
And taught it thus anew to greet;
'I hate,' she alter'd with an end,
That follow'd it as gentle day
Doth follow night, who like a fiend
From heaven to hell is flown away.
    'I hate' from hate away she threw,
    And sav'd my life, saying — 'Not you.'

CXLV.

Уста, що твір Любви рук,
Видихують: “ненавиджу”;
Я лиш сумую на той звук.
Та як узрить мою журбу,
В ній милосердя вироста
І лає свій язик, що вп’ять
Приносив ніжне забуття
І вчив, як наново вітять.
“Ненавиджу”, рекла вкінець,
Коли зникала ніжність дня,
Йшла ніч, що мов той друг-святець
Впав з неба в пекло навмання.
“Ненавиджу” із люті шле,
Й мені на втіху: “не тебе”.

28 квітня 1992

CXLVI.

Poor soul, the centre of my sinful earth,
Fool'd by these rebel powers that thee array,
Why dost thou pine within and suffer dearth,
Painting thy outward walls so costly gay?
Why so large cost, having so short a lease,
Dost thou upon thy fading mansion spend?
Shall worms, inheritors of this excess,
Eat up thy charge? Is this thy body's end?
Then, soul, live thou upon thy servant's loss,
And let that pine to aggravate thy store;
Buy terms divine in selling hours of dross;
Within be fed, without be rich no more:
So shalt thou feed on Death, that feeds on men,
And Death once dead, there's no more dying then.

CXLVI.

Душе убога, грішний центр землі
І раб тих сил, що строїли тебе,
Чому сумуєш-в'янеш в темноті,
Малюєш ясно зовні світ, проте?
Короткий винайм, а високий кошт,
Чом платиш за оцей гнилий палац,
Щоб спадкоємці-хроби врешті решт
Ці втрати з'їли? Це кінець твій, бач?
Живи, душе, на кошт твого слуги,
Хай марність обтяжить твій власний міх;
За лишки годин вічний строк купи,
Живись з них, не збагачуйся без них:
Так смертю поживись, як смерть людьми,
Раз смерть умре, вмирать не будем ми.

20 лютого 1992

CXLVII.

My love is as a fever, longing still
For that which longer nurseth the disease;
Feeding on that which doth preserve the ill,
The uncertain sickly appetite to please.
My reason, the physician to my love,
Angry that his prescriptions are not kept,
Hath left me, and I desperate now approve
Desire is death, which physic did except.
Past cure I am, now reason is past care,
And frantic-mad with evermore unrest;
My thoughts and my discourse as madmen's are,
At random from the truth vainly express'd;
For I have sworn thee fair, and thought thee bright,
Who art as black as hell, as dark as night.

CXLVII.

Моя любов — гарячка; тужить вже
За тим, що няньчить хворобливий вид,
Тим живиться, що стан цей береже,
Щоб вдовольнити хворий апетит.
Резон — кохання лікарем мого,
Він злий, що не держусь його порад,
Лишив мене й відчай дійшов того,
Що ціль — лиш смерть; й мій лікар тому рад.
Без ліків я, без догляду резон,
Ще й божевільний я, пропав навік;
Мої думки й слова утратили свій тон,
Даремно, щоб я щось розумне рік.
Білявці присягав я, ясна річ,
А ти, як пекло, чорна, наче ніч.

20 лютого 1992

CXLVIII.

O me! what eyes hath Love put in my head,
Which have no correspondence with true sight;
Or, if they have, where is my judgment fled,
That censures falsely what they see aright?
If that be fair whereon my false eyes dote,
What means the world to say it is not so?
If it be not, then love doth well denote
Love's eye is not so true as all men's: no.
How can it? O, how can Love's eye be true,
That is so vex'd with watching and with tears?
No marvel then, though I mistake my view;
The sun itself sees not till heaven clears.

O cunning Love! with tears thou keep'st me blind,
Lest eyes well-seeing thy foul faults should find.

CXLVIII.

Які ж це очі в голову мою
Любов всадила, що не бачать так,
Як треба? Чом я не вирішую,
Що це фальшиво: бачать все навпак.
Як чорне у моїх очах ясне,
Чом світ не викриє помилок тих?
Тоді любов ошукує мене,
Кохання очі не такі, як всіх.
Як вірний вид дістать від тих очей,
Заслонених глядінням і слізьми?
Не диво, хибно бачу я, ачей
І сонце зрить, як небо без хмарин.
Слізьми, любове хитра, сліпиш ти,
Покіль твій фальш очима не знайти.

21 лютого 1992

CXLIX.

Canst thou, O cruel! say I love thee not,
When I against myself with thee partake?
Do I not think on thee, when I forgot
Am of myself, all tyrant, for thy sake?
Who hateth thee that I do call my friend?
On whom frown'st thou that I do fawn upon?
Nay, if thou lour'st on me, do I not spend
Revenge upon myself with present moan?
What merit do I in myself respect,
That is so proud thy service to despise,
When all my best doth worship thy defect,
Commanded by the motion of thine eyes?
But, love, hate on, for now I know thy mind;
Those that can see thou lov'st, and I am blind.

СXLIX.

Жорстока, чом не скажеш: не люблю,
Як проти волі я з тобою знов?
Чи ж я не думаю про тебе, цю
Тиранку й допомгти тобі готов?
Хтось з друзів теж зненавидів тебе?
І ти гордиш ним, хоч йому служу.
Як хмуришся на мене, я протє
Віддячуюсь тобі тим, що тужу.
Який я гідності даю респект,
Зневаживши твої послуги — чей
Я почитаю й кожний твій дефект,
Що закриваєш поглядом очей.
Ти, ненавидь мене, смак знаю твій:
Ти любиш тих, хто видить, я — сліпий.

30 квітня 1992

CL.

O, from what power hast thou this powerful might
With insufficiency my heart to sway?
To make me give the lie to my true sight,
And swear that brightness doth not grace the day?
Whence hast thou this becoming of things ill,
That in the very refuse of thy deeds
There is such strength and warrantise of skill,
That, in my mind, thy worst all best exceeds?
Who taught thee how to make me love thee more,
The more I hear and see just cause of hate?
O, though I love what others do abhor,
With others thou shouldst not abhor my state:
    If thy unworthiness rais'd love in me,
    More worthy I to be belov'd of thee.

СЛ.

Звідкіль у тебе ця могутня міць:
Погана й серце зайняла моє,
Щоб я брехав, що в тебе врода лиць,
Що ясність дневі ласки не дає?
І від коли ти вихваляєш зло,
Щоб в непридатності твоїх всіх діл
Досить гарантій спритові було,
Що зло твоє в добро я перевів?
І хто тебе навчив теж дивини,
Щоб більш любить ненависну тебе;
Люблю я, бо ненавидять вони,
То не ненавидь з ними і мене.
Хоч ти й не варта, я ще більш люблю,
То ж заслужив я на любов твою.

1 травня 1992

CLI.

Love is too young to know what conscience is;
Yet who knows not conscience is born of love?
Then, gentle cheater, urge not my amiss,
Lest guilty of my faults thy sweet self prove:
For, thou betraying me, I do betray
My nobler part to my gross body's treason;
My soul doth tell my body that he may
Triumph in love; flesh stays no further reason,
But rising at thy name doth point out thee
As his triumphant prize. Proud of this pride,
He is contented thy poor drudge to be,
To stand in thy affairs, fall by thy side.
No want of conscience hold it that I call
Her 'love' for whose dear love I rise and fall.

СЛІ.

Любов — дїтвак і совісти не зна,
Та совісті дає життя любов?
Облуднице, не жди від мене зла,
Й вину за помилки мені не вмов.
Ошукуєш мене й я ошукав
Свою шляхетність для тілесних зрад,
Та серце каже тілові, що прав,
Хто лиш тріумфом у любові рад.
Зростаючи твоїм ім'ям, як звик,
Ти тріумфатора ціна. І він
Вже гордий тим, що він лиш трудівник,
В твої афери вліз і впав при цім.
Не треба совісти в любові твоїй,
А я расту в ній й падаю у ній.

2 травня 1992

CLII.

In loving thee thou know'st I am forsworn,
But thou art twice forsworn, to me love swearing;
In act thy bed-vow broke, and new faith torn,
In vowing new hate after new love bearing.
But why of two oaths' breach do I accuse thee,
When I break twenty? I am perjur'd most;
For all my vows are oaths but to misuse thee,
And all my honest faith in thee is lost:
For I have sworn deep oaths of thy deep kindness,
Oaths of thy love, thy truth, thy constancy;
And, to enlighten thee, gave eyes to blindness,
Or made them swear against the thing they see;
For I have sworn thee fair; more perjur'd I,
To swear against the truth so foul a lie!

СЛІІ.

Клятвopорушник в тiм коханнi я,
Та двiчi ти порушила клятву,
Обiтницю зламала й почуття,
Впадала раз в ненависть, раз в любову.
Чом звинувачую тебе за двi,
Як двадцять я зламав, я — вiролом,
Я обiцяв зловживання тобi
I втратив вiру в тебе я цiлком.
Бо присягався я на доброту,
Любов i вiрнiсть, щоб пiднять тебе,
А наложив на очi слiпоту
Й присяг на те, чого не бачив вже.
Я чесно присягав, вина моя:
Не правда у присязi, а брехня.

21 лютого 1992

CLIII.

Cupid laid by his brand and fell asleep:
A maid of Dian's this advantage found,
And his love-kindling fire did quickly steep
In a cold valley-fountain of that ground;
Which borrow'd from this holy fire of Love
A dateless lively heat, still to endure,
And grew a seething bath, which yet men prove
Against strange maladies a sovereign cure.
But at my mistress' eye Love's brand new-fired,
The boy for trial needs would touch my breast;
I, sick withal, the help of bath desired,
And thither hied, a sad distemper'd guest,
But found no cure: the bath for my help lies
Where Cupid got new fire, my mistress' eyes.

СЛІІІ.

Заснув, відклавши стріли, Купідон,
А дівчина Діяни, як на зло,
Вхопила цей його святий вогонь
І вкинула в холодне джерело,
Яке сповнилось цим вогнем любви
І переносить цей кохання жар
В гарячій купелі, що довели,
Хто лік знайшов тут від хворіб-примар.
Та блис вогонь в коханої очах,
Стріла його в мою попала грудь,
Я порятунку в купелі запраг,
Та не знайшов його; бо і не будь
Рятунку від води, коли вогонь,
В очах коханки скресне Купідон.

CLIV.

The little Love-god lying once asleep
Laid by his side his heart-inflaming brand,
Whilst many nymphs that vow'd chaste life to keep
Came tripping by; but in her maiden hand
The fairest votary took up that fire
Which many legions of true hearts had warm'd;
And so the general of hot desire
Was, sleeping, by a virgin hand disarm'd.
This brand she quenched in a cool well by,
Which from Love's fire took heat perpetual,
Growing a bath and healthful remedy
For men diseas'd; but I, my mistress' thrall,
Came there for cure, and this by that I prove,
Love's fire heats water, water cools not love.

CLIV.

Малий Кохання бог спочив у сні,
Запалену стрілу відкласти встиг,
Та німфи, що живуть у чистоті,
Туди прибігли і найкраща з них
Ухопила цей божеський вогонь,
Що розгріває легіони серць,
— Так ось сам генерал упав у сон,
Розброєний у цей дівочий герць —
І вклала головешню до води,
Яка зігрілась від вогню любви
Для купелей, що лічать від біди
Людей захворілих. Прийшов туди
І я й узнав: вогонь нагрів води,
Вода ж не охолоджує любви.

ДОДАТОК

Попередні варіанти перекладів:

XX.

Обличчя жінки від природи ти
Дістав, коханцю пристрастей моїх,
Жіноче серце, та без пустоти
І фальші змінної жінок усіх;
Світліше око в тебе, ніж у них,
І не стріляєш ним, а зориш ціль,
Мужчина в повнім кольорі, що міг
Захопити мужчин й жінок поспіль.
Ти жінкою був створений уперш,
Природа додала тобі, на жарт,
Щоб ошукати і мене не менш,
Те щось, що в мене нічого не варт.
Як вибрали тебе жінкам на гру,
Прийми мою любов, їм дай свою.

24 листопада 1991

LXIV.

Коли узрів я, як рука часу
Спотворила ясних віків пишноту,
Як повалила гордих веж красу,
Та й вічна мідь міняється в мерзоту;
Й узрів я, як неситий океан
Займає береги земні держави,
То знов земля відстоює свій стан,
Забравши в моря втрачені застави.
Коли я взрів ці переміни стану,
Коли й держава здана на розкол, —
Руїни лекцію дають погану,
Що прийде й час, що стне мою любов.
Ця мисль — це смерть і вибору нема,
Хіба лиш плач за тим, що промина.

